

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายสุรชัย มาประณีต ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓ - ๕/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคพัฒนาชาติไทย	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ยุบพรรคพัฒนาชาติไทย

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคแผ่นดินไทย	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ยุบพรรคแผ่นดินไทย

ระหว่าง	{	อัยการสูงสุด	ผู้ร้อง
		พรรคไทยรักไทย	ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้ยุบพรรคไทยรักไทย

คดีนี้ อัยการสูงสุด ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ รวมสามคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาชาติไทย พรรคแผ่นดินไทย และพรรคไทยรักไทย ตามลำดับ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งรับคำร้องทั้งสามสำนวนไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐ ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๙ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกาศให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

สิ้นสุดลง และประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ บัญญัติว่า หากการใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ หรือเมื่อมีปัญหาว่า กฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ให้รวมการพิจารณาวินิจฉัยคดีทั้งสามสำนวนเข้าด้วยกัน โดยเรียกอัยการสูงสุดทั้งสามสำนวนว่า ผู้ร้อง พรรคไทยรักไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคพัฒนาชาติไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคแผ่นดินไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓

คำร้องทั้งสามสำนวนมีใจความสรุปรวมได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่เป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ คณะกรรมการการเลือกตั้งมีประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในวันที่ ๒ และ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) กำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด พรรคการเมืองหนึ่งแต่เพียงพรรคเดียว นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ กำหนดหลักเกณฑ์การนับคะแนนและการประกาศผลเลือกตั้งไว้ว่า ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นเป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียว ตามพรรคหนึ่ง และได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น

๑. เมื่อระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันเวลาที่มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีผลใช้บังคับ พลเอกธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา รองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล รองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งทั้งสองคน

เป็นกรรมการบริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และในฐานะผู้แทนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยร่วมกันให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตลงแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการที่จะต้องมิฉะนั้นจะเสี่ยงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น โดยมีนายทวิ สุวรรณพัฒน์ นายพงษ์ศรี หรือนายยุทธพงษ์ ศิวาโมกษ์ และนายธีรชัย หรือต้อย จุลพัฒน์ คนสนิทของพลเอก ธรรมรักษ์ เป็นตัวแทนให้เงินแก่นายชวการ โตสวัสดิ์ สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หลายครั้ง และรู้เห็นกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายบุญทิวีศักดิ์ อมรสินธุ์ ให้ทำการแก้ไขข้อมูลการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กรณีที่มีผู้จะสมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นสมาชิกไม่ครบเก้าสิบวันให้ปรากฏในฐานะข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าผู้สมัครนั้นเป็นสมาชิกครบเก้าสิบวัน และมอบเงินค่าใช้จ่ายให้แก่สมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไปสมัครรับเลือกตั้ง แข่งขันกับผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ สมัครลงรับเลือกตั้งเพียงคนเดียว เพื่อหลีกเลี่ยงการไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง กรณีได้คะแนนไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต พลเอก ธรรมรักษ์ กับ นายพงษ์ศักดิ์ ยังได้ร่วมกับ นายทวิ นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย มอบเงินให้นายชวการ ที่กระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อนำไปมอบให้แก่นายบุญทิวีศักดิ์ เป็นค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ต่อมาวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทวิ นำเงินไปมอบให้แก่นายชวการโดยแบ่งใส่ซองซองละ ๒๐,๐๐๐ บาท รวม ๕๐ ซอง เพื่อให้แก่ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๓๓ ซอง ส่วนที่เหลือแบ่งกันในระหว่างผู้ร่วมดำเนินการ และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทวิ ได้มอบเงิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายสุขสันต์ ชัยเทศ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อนำไปจ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง จำนวน ๙ คน และมีข้อตกลงให้นายชวการนำใบเสร็จรับเงินกับหนังสือรับรองการสมัคร ไปปรับเงินค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจาก พลเอก ธรรมรักษ์ แต่นายชวการและนายสุขสันต์ ไม่ได้รับเงินดังกล่าว จึงได้นำเรื่องราวไปเปิดเผยต่อ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ผู้ร้องเรียน และเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ พันตำรวจโท ทักษิณ

ได้แจ้งแก่นายบุญญาวารมีภณ ว่าจะช่วยค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้ง ให้แก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ประมาณ ๑๐ ล้านบาท โดยพิจารณาจากจำนวนการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด ครั้นวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ พลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต หัวหน้าฝ่ายเสนาธิการ ประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ ผู้ช่วยนายทหารฝ่ายเสนาธิการ ประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นนายทหารคนสนิทของพลเอก ชรรมรัมย์ ได้มอบเงิน ๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นางฐิติมา ภาวะดี สมาชิกและผู้ประสานงานของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง กรณีได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น และระหว่างวันที่ ๕ ถึงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงิน ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท ไปมอบให้แก่นางฐิติมา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในเขตเลือกตั้งของจังหวัดในภาคใต้เพิ่มเติมอีก ๑๗ คน และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงินไปมอบเงินให้แก่นางฐิติมาอีก ๕๒๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ รวมเป็นเงินที่ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับจากผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งหมด ๓,๖๗๕,๐๐๐ บาท และเมื่อวันที่ ๖ และ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ หลังจากที่นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับเงินตามที่ได้กล่าวแล้ว นายบุญทวีศักดิ์ ได้ร่วมกับนายสุขสันต์ และนายอมรวิทย์ สุวรรณผา เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตัดต่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยเอารายชื่อสมาชิกพรรคเดิมของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ บางส่วนออก คงไว้แต่เลขที่และวันรับสมัคร แล้วนำชื่อและสกุลของคนอื่นสวมเป็นสมาชิกแทนเป็นจำนวน ๖๑ คน และมี ๒๑ คน ได้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นการกระทำความผิดฐานร่วมกันปลอมเอกสารตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งพลเอก ชรรมรัมย์และนายพงษ์ศักดิ์รู้เห็น และยินยอมให้นายบุญทวีศักดิ์กับพวก ดำเนินการตามวิธีดังกล่าว เพื่อให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ การกระทำของพลเอก ชรรมรัมย์ และนายพงษ์ศักดิ์ กรรมการบริหารระดับสูง และในฐานะเป็นตัวแทนของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นประโยชน์แก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยร่วมกันให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ลงแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการที่จะต้องมียกเว้นคะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น และได้ร่วมกันสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้อง

ที่ ๒ ที่เป็นสมาชิกพรรคไม่ครบเก้าสิบวันให้ครบเก้าสิบวัน อันเป็นการช่วยเหลือหรือสนับสนุนให้มีการปลอมเอกสาร และเป็นการกระทำที่ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

๒. พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายบุญทวีศักดิ์ นายชวการ และนายสุขสันต์ รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ แข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเขตเลือกตั้งที่คาดว่าผู้สมัครเพียงคนเดียวของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตนั้นต้องได้คะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และร่วมกันดำเนินการแก้ไขข้อมูลสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้มีคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) โดยดำเนินการดังกล่าวมาในข้อ ๑ และหลังจากแก้ไขข้อมูลสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายบุญทวีศักดิ์ จึงใจออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นที่ใจให้แก่ผู้สมัคร ได้แก่ นายชวการ นายอำนาจ รอดช่วย นายดิเรก หนูสาย และนายวิรัตน์ ศรีโชติ ซึ่งเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันรับสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวัน เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบมาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นการกระทำการอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓)

๓. พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายบุญญาบารมีภณ ชินราช นางฐิติมา และนายพันธมิตร ดวงทิพย์ รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ แข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเขตเลือกตั้งที่คาดว่าผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตนั้นต้องได้คะแนนเลือกตั้งไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ ดังที่ปรากฏรายละเอียดในข้อ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ จัดหาบุคคลที่มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ครบเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งมาเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยนายบุญบารมีภณ จงใจออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกอันเป็นเท็จ มอบให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเป็นความผิดฐานสนับสนุนผู้สมัครให้กระทำความผิดฐานสมัครรับเลือกตั้ง โดยรู้ว่าตนเองไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบมาตรา ๘๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การกระทำของนายบุญบารมีภณ ที่ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จ ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้ง ได้กระทำในฐานะตัวแทนของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทย ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคพัฒนาชาติไทย ผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖, ๖๗ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามมีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขเพิ่มเติมสรุปว่า

๑. คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้อง ของผู้ร้องในคดียุบพรรคการเมือง เนื่องจากคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดอำนาจการปกครองและออกประกาศ ฉบับที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญ ๒๕๔๐ และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง อำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ จึงสิ้นสุดลงไปด้วยโดยอัตโนมัติ บรรดาอรรถคดีที่ค้าง

พิจารณาอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมยุติลงไปด้วยเช่นกัน แม้ภายหลังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ มาตรา ๓๕ วรรคสี่ บัญญัติให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ก็ไม่มีผลให้อรรถคดี ดังกล่าวข้างต้น กลับมาอยู่ในอำนาจพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรอื่นซึ่งไม่ใช่ศาล และไม่เป็นองค์กรที่มีหรือใช้อำนาจตุลาการอย่างศาล จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่แทนศาลรัฐธรรมนูญได้ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ และมาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕ ตราขึ้นขัดต่อประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามมาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๕

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ไม่สามารถนำมาใช้พิจารณาคดีของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ เพราะพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นอันสิ้นสุดลงไปตามรัฐธรรมนูญ การกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกกล่าวหาต้องยุติและสิ้นสุดลง ไม่มีกฎหมายอันเป็นอำนาจที่ผู้ร้องจะอ้างเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อีกต่อไป เหตุแห่งการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็สิ้นสุดลงไปด้วย แม้ต่อมาวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขออกประกาศ ฉบับที่ ๑๕ มีผลเป็นการรื้อฟื้นให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มีผลใช้บังคับต่อไป คงมีผลเพียงเพื่อให้พรรคการเมืองยังคงสภาพอยู่ต่อไปเท่านั้น และแม้ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ออกประกาศ ฉบับที่ ๒๗ ว่า การยกเลิกรัฐธรรมนูญมิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยยังให้มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกก็ตาม ก็มีผลใช้บังคับใหม่เริ่มตั้งแต่ประกาศเป็นต้นไป จะนำพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นฐานในการดำเนินคดีซึ่งมูลคดีเกิดขึ้นก่อนวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๕ ไม่ได้

๓. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพราะรัฐธรรมนูญกำหนดเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองได้เพียงกรณีเดียวคือ การกระทำตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ ได้แก่การที่บุคคลใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ การจะยุบพรรคการเมืองได้ต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) เท่านั้น แต่มาตรา ๖๖ ได้กำหนดเหตุยุบพรรคการเมืองเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ โดยการเพิ่มเหตุตามมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) จึงเป็นบทบัญญัติที่เกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ ได้รับรองไว้ อีกทั้งยังขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ เนื่องจากการยุบพรรคการเมืองเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ รับรองไว้ซึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ดังที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง สำหรับมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นการกำหนดกระบวนการเพื่อไปสู่การยุบพรรคการเมืองที่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญ ทั้งที่เหตุในการยุบนั้นเป็นเหตุแบบเดียวกัน จึงเป็นการบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญให้แตกต่างไปจากรัฐธรรมนูญ อันเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และไม่ชอบด้วยมาตรา ๓ ประกอบมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เช่นกัน

๔. ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๒๗ ไม่ได้กำหนดให้มีผลใช้บังคับย้อนหลัง เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ถูกยกเลิกไปแล้ว โดยนัยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ จึงทำให้หลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมายดังกล่าวสิ้นผลบังคับใช้ไปด้วย ดังนั้น

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงใช้บังคับเฉพาะกับการกระทำที่เกิดขึ้นหลังจากวันที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ออกประกาศฉบับที่ ๑๕ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นต้นไปเท่านั้น แต่เหตุที่ผู้ร้องอ้างขอให้สั่งยุบพรรคเกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ร้องจึงไม่สามารถอ้างเป็นเหตุขอให้สั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

๕. การกระทำตามที่กล่าวหา ไม่เป็นเหตุตามมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คำว่า “เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ย่อมหมายถึง การทำให้การปกครองระบอบประชาธิปไตย สิ้นสุดลง แล้วใช้การปกครองอย่างอื่น ส่วนคำว่า “เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้” หมายถึง การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ โดยผู้ที่ได้อำนาจนั้นมาจะเป็นผู้ที่สามารถควบคุมใช้อำนาจดังกล่าว ดังเช่นการยึดอำนาจปฏิวัติ หรือรัฐประหาร ดังนั้น การกระทำซึ่งเป็นเพียงการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง หรือกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง จึงไม่ถือเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ได้เป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ไม่ได้เป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดระดับความร้ายแรงการกระทำของพรรคการเมือง และผู้บริหารพรรคการเมืองไว้เป็นลำดับขั้น เพื่อป้องกันมิให้ยกเหตุอันเป็นการกระทำผิดเล็กน้อยขึ้นอ้างเพื่อให้ยุบพรรคการเมือง เพราะหากพรรคการเมืองถูกยุบได้โดยง่ายเนื่องจากการกระทำของผู้บริหารพรรคบางคน ย่อมมีผลกระทบอย่างมากต่อสมาชิกของพรรคการเมืองผู้ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือรู้เห็นกับการกระทำของกรรมการบริหารพรรคนั้น

๖. ผู้ร้องไม่มีอำนาจเสนอคำร้องได้ เนื่องจากกระบวนการสืบสวนสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย และนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้ง และประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ได้ให้โอกาสพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือพันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะหัวหน้าพรรค ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการแทนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือพลเอก ธรรมรักษ์ หรือนายพงษ์ศักดิ์ ชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานตามที่ระเบียบ

คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง กำหนดไว้ และคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีการวินิจฉัยชี้ขาด คำร้องเรียนซึ่งทำเป็นหนังสือ และลงลายมือชื่อกรรมการการเลือกตั้งทุกคนที่วินิจฉัย ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการดำเนินการไปโดยพลการของประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองมิได้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดให้ถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอน ย่อมไม่มีอำนาจส่งเรื่องให้ผู้ร้องดำเนินการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๗ และผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

๗. การกระทำที่ผู้ร้องอ้างไม่ใช่ว่าการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เป็นที่ประสงค์ต่อพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เนื่องจากหัวหน้าพรรคไม่ได้เป็นผู้กระทำ และไม่ได้มอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารพรรคกระทำ อีกทั้งคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้มีมติให้ผู้ถูกกล่าวหากระทำการตามคำร้องตามที่มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไว้ พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ไม่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือมีมติของคณะกรรมการบริหารพรรค ให้กระทำการตามข้อกล่าวหาของผู้ร้อง ซึ่งกรรมการบริหารพรรคจะดำเนินการแทนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยลำพังไม่ได้ รวมทั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยใช้และไม่เคยสนับสนุนให้บุคคลทั้งสองหรือบุคคลอื่นใดกระทำการตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่ประการใด

๘. ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการสั่งยุบพรรคการเมือง เพราะมาตรา ๖๓ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ มิได้บังคับไว้โดยเด็ดขาดให้สั่งยุบพรรคทันทีในทุกกรณี และมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน ประกอบกับเมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ที่กำหนดความรุนแรงตามลักษณะของการกระทำไว้ในหลายระดับ หากไม่รุนแรงถึงขั้นเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ อาจจะใช้มาตรการเพียงการเตือนหรือมีอำนาจสั่งให้ระงับหรือจัดการแก้ไขการกระทำตามที่กล่าวหา หรือให้หัวหน้าพรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งคณะ หรือบางคนออกจากตำแหน่ง นั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจว่าจะสั่งยุบพรรคการเมืองหรือไม่ยุบก็ได้

๕. นายทะเบียนพรรคการเมือง ไม่อาจส่งเรื่องให้ผู้ร้องพิจารณา เนื่องจากประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง ไม่อาจพิจารณาคำร้องเรียนของนายสุเทพได้ เพราะนายสุเทพไม่ใช่ผู้เสียหายตามกฎหมาย ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งแจ้งว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง และนายสุเทพ ไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำดังกล่าว จึงไม่เป็นผู้เสียหายตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ ซึ่งนิยามคำว่า ผู้ร้องเรียน หมายถึงผู้ได้รับความเสียหายจากการฝ่าฝืนหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้ซึ่งพบการกระทำดังกล่าว และได้ร้องเรียนตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบนี้

๑๐. พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารทั้งสองคนไม่ได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาเรื่องการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หากมีจริงก็เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ใช่การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารพรรคไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็น แต่อย่างไรก็ตาม มาตรา ๑๐๗ (๔) ของรัฐธรรมนูญ บัญญัติให้ผู้มีสิทธิสมัครต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมือง แต่เพียงพรรคเดียวนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน จึงเป็นเหตุจูงใจให้พรรคการเมืองบางพรรคทำการแก้ไขข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองของตน ด้วยการถอดชื่อสมาชิกเดิมออก แล้วนำชื่อผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งใหม่เข้าแทน ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองนั้น ตามคำร้องที่อ้างว่า มีการติดต่อจะให้เปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อมูลสมาชิกพรรคพัฒนาชาติไทย ตั้งแต่ปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ แต่นายชวการ ให้การต่อคณะกรรมการว่า เพิ่งพบพลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ที่สำนักงานพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงรับฟังไม่ได้ว่า พลเอก ชรรมรักษ์ หรือนายพงษ์ศักดิ์ มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขฐานข้อมูลสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้ร้องอ้าง ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยพลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ไม่ได้ร่วมกันให้เงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามที่ผู้ร้องกล่าว ส่วนภาพที่นายสุเทพ นำเสนอนั้น เป็นภาพที่มีการตัดต่อและลำดับภาพขึ้นใหม่ และจัดทำคำบรรยายให้สอดคล้องกับคำให้การ ถ้าจะมีการสนับสนุนเงินเป็นค่าใช้จ่ายแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ก็น่าจะสนับสนุนเฉพาะการสมัครของผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต เพื่อหลีกเลี่ยงการได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละสิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น แต่นายชวการ กลับอ้างว่า เงินที่ได้รับ ๕๐,๐๐๐ บาท

เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อ จึงขัดกับเหตุผลที่ผู้ร้องอ้างว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างพรรคเล็กให้ส่งผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง ที่คาดว่าจะได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้ นายทวี เป็นเพียงผู้สื่อข่าวอิสระที่เคยเอาข่าวเรื่องภาคใต้ไปให้พลเอก ธรรมรักษ์ เท่านั้น มิได้เป็นคนสนิทกับพลเอก ธรรมรักษ์ แต่อย่างใด เหตุการณ์เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่นายชวการ ให้การว่า ร่วมกันนับเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท ใต้วงของชงละ ๒๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้สมัครรวม ๓๘ ชอง ขัดกับคำให้การของนายทวี และนายพงษ์ศรี ที่ยืนยันว่า ไม่ได้นำเงินจำนวนดังกล่าวมอบให้แก่นายชวการ ทั้งไม่ปรากฏว่าเงินดังกล่าวเป็นเงินที่ได้มาจากผู้ใด อีกทั้งจำนวนเงินที่อ้างมีความไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้สมัครแบบแบ่งเขตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งมีเพียง ๓๑ คน ประกอบกับผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีผู้ใดให้การว่า ได้รับเงินคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท ที่โรงแรมกานต์มณี และไม่มีเหตุที่นายทวี ต้องนำเงินมาให้แก่นายชวการ ซึ่งไม่มีฐานะและตำแหน่งหน้าที่ในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แทนที่จะมอบให้แก่นายบุญทวีศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้าพรรค สำหรับเรื่องการเงินเข้าบัญชีของนายสุขสันต์ ที่ธนาคารกสิกรไทย สาขานครพนม เพื่อเป็นค่าสมัครของผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เพิ่มขึ้นอีก ๓ คน ในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๑๒.๐๐ นาฬิกาในวันดังกล่าวเป็นวันสุดท้ายของการรับสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต คำให้การของนายชวการ และนายสุขสันต์ เป็นเพียงการสร้างหลักฐานเพื่อใส่ร้ายพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เท่านั้น ส่วนที่ผู้ร้องอ้างว่านางฐิติมา ได้รับเงินรวม ๓ ครั้ง เมื่อวันที่ ๔ ถึง ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นเงิน ๓,๖๗๕,๐๐๐ บาท จากพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ ผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ธรรมรักษ์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แข่งขันกับผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ นั้นเป็นการปรักปรำและใส่ร้ายพลเอก ธรรมรักษ์ ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งย่อมจะได้รับเลือกตั้งเป็นเสียงข้างมากอย่างเด็ดขาด และสามารถจัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียวได้อยู่แล้ว ไม่จำเป็นที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะต้องจ้างพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้ส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันกับผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบดังกล่าว และหากมีปัญหาเกี่ยวกับการทำหน้าที่ขององค์กร กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่ครบ ๕๐๐ คน ก็สามารถส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้ ข้อกล่าวหาของผู้ร้องจึงขัดต่อเหตุผล รับฟังไม่ได้ ขอให้ยกคำร้องของผู้ร้อง ลงับลงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และยกคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมของผู้ร้อง ลงับลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรค ไม่ได้กระทำความผิดตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างแต่อย่างใด และไม่เคยรู้จักกับนายอมรวิทย์ อีกทั้งไม่เคยเสนอเงินหรือสิ่งของเพื่อให้เปลี่ยนแปลงข้อมูลรายชื่อสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง เนื่องจากวันเวลาที่ผู้ร้องกล่าวหา นั้น นายบุญทวีศักดิ์ อยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ นายบุญทวีศักดิ์ ไม่เคยรู้จักและไม่เคยรับเงินจากบุคคลดังกล่าวตามที่ผู้ร้องกล่าวหา หรือมอบหมายให้บุคคลใดไปดำเนินการ การสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ เนื่องจากไม่เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐาน ประกอบกับการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ปรากฏว่า มีการทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อกรรมการการเลือกตั้งทุกคนที่วินิจฉัยชี้ขาด จึงมีผลให้ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยืนยันชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขต ๑๒๑ คน และแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน รวม ๑๒๖ คน พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเงิน ๑,๖๗๕,๐๐๐ บาท เป็นเพียงการกระทำของกลุ่มบุคคลที่อ้างถึง ซึ่งไม่ใช่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ได้รับประโยชน์จากกลุ่มบุคคลดังกล่าว นายพันมิตร จึงได้แสวงหาแหล่งเงินมาสนับสนุนพรรคด้วยการกู้เงินจากนางวริศรียา งามเกิดศิริ ซึ่งหัวหน้าพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๓ รับผิดชอบ ในวันนัดประชุมหัวหน้าพรรคการเมืองหรือผู้แทนของพรรคการเมือง ๑๖ พรรค เพื่อทำสัตยาบันร่วมกัน พันตำรวจโท ทักษิณ ไม่เคยรับว่าจะช่วยค่าใช้จ่ายทางการเงินในการส่งผู้สมัครของทุกพรรค พรรคละประมาณ ๑๐ ล้านบาท และไม่มีการพูดถึงเรื่องงบประมาณที่จะช่วยสนับสนุนในการเลือกตั้งแต่อย่างใด และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ได้ยื่นหนังสือรับรองอันเป็นที่ใจให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อนำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งนั้น เพราะพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และข้อบังคับพรรคแผ่นดินไทย หมวด ๕ ข้อ ๔๗ ข้อ ๔๘ และข้อ ๔๙ แล้ว ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ จำนวน ๑๒๖ คน เป็นสมาชิกในคราวประชุมพรรคครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ซึ่งมีมติให้รับเป็นสมาชิกพรรคประเภทกิตติมศักดิ์ โดยเป็นการรับแทนสมาชิกที่ตาย ลาออก และปรับออก ตามข้อบังคับพรรค หมวด ๒ ว่าด้วยสมาชิกภาพ

ข้อ ๕ ถึงข้อ ๑๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดทำทะเบียนสมาชิกพรรคไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรค ซึ่งเป็นไปตามที่มาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่ไม่ได้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่ปรากฏข้อมูลสมาชิกดังกล่าวในฐานะข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกครบถ้วนนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งทุกคน การออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยนายบุญบารมีภณ จึงมิใช่การออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จตามที่ผู้ร้องกล่าวหา นอกจากนี้ศาลปกครองมีคำสั่งยกเลิกเพิกถอนผลของการเลือกตั้งในคราววันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพราะเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแล้ว มูลคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดของพรรคการเมืองที่ฝ่าฝืนกฎหมายและถูกดำเนินคดีจึงสิ้นไป การจะถือเป็นการกระทำของพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ นั้น ต้องกระทำโดยนิติบุคคล โดยคณะกรรมการบริหารพรรค หรือผู้ที่หัวหน้าพรรคมอบหมายให้ทำการแทน พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของนางฐิติมา กับพวกที่อ้างว่า ไปรับเงินจากผู้บริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการกระทำขึ้นเองส่วนตัวและเฉพาะกลุ่ม ไม่ใช่เป็นกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ จึงไม่อาจขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นยุติในเบื้องต้นว่า ขณะเกิดเหตุ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้าพรรค มีคณะกรรมการบริหารพรรค ๑๑๑ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ฉบับลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ มีนายบุญทวีศักดิ์ เป็นหัวหน้าพรรค มีกรรมการบริหารพรรค ๑๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคพัฒนาชาติไทย ฉบับลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มีนายบุญอิทธิพล หรือนายบุญบารมีภณ ชินราช เป็นหัวหน้าพรรค มีกรรมการบริหารพรรค ๓ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคแผ่นดินไทย ฉบับลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ก่อนเกิดเหตุ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลจากผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้บริหารราชการแผ่นดินจนครบ ๔ ปี ตามวาระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้วมีการเลือกตั้งใหม่เป็นการทั่วไปเมื่อวันที่ ๖

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ จำนวน ๖๗ คน แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๓๑๐ คน ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๕ คน แบบแบ่งเขตจำนวน ๑ คน และผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง แบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๕ คน แบบแบ่งเขตจำนวน ๔ คน แต่ไม่มีผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดตั้งรัฐบาลโดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคเดียว และพันตำรวจโท ทักษิณ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นสมัยที่ ๒ ครั้น วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ได้มีพระกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๘ ให้ยุบสภา ผู้แทนราษฎร และกำหนดให้มีการเลือกตั้งเป็นการทั่วไปขึ้นใหม่ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ คณะกรรมการ การเลือกตั้งมีประกาศกำหนดสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ วันที่ ๒ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๘ แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๘ ถึงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) กำหนดคุณสมบัติ ผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต้องเป็นสมาชิกพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เพียงพรรคเดียว นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน และ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ กำหนดหลักเกณฑ์การนับคะแนนและการประกาศผลเลือกตั้งไว้ว่า ในเขต เลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้ง นั้นได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้ง ในกรณีที่เหลือผู้สมัคร รับเลือกตั้งคนเดียวตามพรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น แต่ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้กระทำรัฐประหารยึดอำนาจปกครอง และออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขใช้บังคับหลายฉบับ และวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๘ คดีมีประเด็น ต้องวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นข้อ ๑ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้หรือไม่ เห็นว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ อันเป็นเวลาศาลรัฐธรรมนูญยังมีสถานภาพอยู่ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ คดีอยู่ในอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ต่อมาวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้กระทำการรัฐประหารยึดอำนาจและมีประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๑ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลง และข้อ ๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง และข้อ ๔ ให้ศาลทั้งหลายนอกจากศาลรัฐธรรมนูญ คงมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ตามบทกฎหมาย ซึ่งมีผลให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง แต่ประกาศดังกล่าวเป็นเพียงให้ยุบเลิกองค์กรศาลรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดี ไม่มีผลให้บรรดาอรรถคดีที่เป็นความผิดตามกฎหมายหรือที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญเป็นอันยกเลิกหรือสิ้นสุดไปด้วย แต่ประการใด ต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ประกาศใช้บังคับ และมีบทบัญญัติในมาตรา ๓๕ ว่าบรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และบรรดาอรรถคดี หรือการใด ที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ อันเป็นการกำหนดให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีอรรถคดี ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ต่อไป แม้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมิได้มีสถานะเป็นศาล แต่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญ จึงเป็นองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ต่อไปตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้

ประเด็นข้อ ๒ การร้องเรียนของนายสุเทพ เทือกสุบรรณ ชอบด้วยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ หรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยืนยันแจ้งแก้ข้อกล่าวหาว่า พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และนายสุเทพ ไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำตามที่ร้องเรียน จึงไม่ใช่ผู้เสียหายตามระเบียบ

คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ พิจารณาแล้ว เห็นว่า ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖ บุคคลย่อมมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการสืบสวนสอบสวน หรือวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส่วนคำว่าผู้ร้องเรียนได้บัญญัติไว้ในข้อ ๓ ให้หมายความว่า ผู้ได้รับความเสียหายจากการฝ่าฝืนหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้ซึ่งพบเห็นการกระทำดังกล่าว และได้ร้องเรียนตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบนี้ ดังนั้น ผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้มีการสืบสวนสอบสวนในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงอาจเป็นผู้ได้รับความเสียหายจากปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรงหรือบุคคลทั่วไป ที่พบเห็นการกระทำดังกล่าวก็ได้ การที่นายสุเทพได้รับแจ้งเกี่ยวกับการกระทำอันอาจเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องทั้งสาม จากนายชวกร นายสุขสันต์ นางจัฐติมา ย่อมถือได้ว่า นายสุเทพเป็นผู้พบเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว เมื่อนายสุเทพได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ทำการสอบสวน นายสุเทพจึงมีสถานะเป็นผู้ร้องเรียนโดยชอบตามระเบียบดังกล่าว และเป็นเหตุหนึ่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงคดีนี้ได้

ประเด็นข้อ ๓ การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ชอบด้วยระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๖ หรือไม่ และการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดของนายทะเบียนพรรคการเมืองชอบด้วยมาตรา ๑๕ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ พิจารณาแล้ว ในการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือไม่ พิจารณาแล้ว ในการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน วรรคสอง ในการสืบสวนสอบสวนตามวรรคหนึ่งบัญญัติว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสมาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและวรรคสามบัญญัติว่า การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่พิจารณาวินิจฉัยทุกคน และตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ ที่แก้ไขใหม่ ในกรณีที่รู้ตัวผู้ถูกร้องเรียน และเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่า ข้อร้องเรียนใดมีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเรียนกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ถูกร้องเรียน ให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเสนอเลขานุการเพื่อแจ้งข้อกล่าวหา และเรียกผู้ถูกร้องเรียนมาแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา พร้อมทั้งแจ้งสิทธิที่จะพึงมีตามกฎหมายให้ผู้ถูกร้องเรียนทราบ การแจ้งข้อกล่าวหาหรือเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาชี้แจงข้อกล่าวหาตามบทบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นขั้นตอนหลังจากเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ทำการสืบสวนสอบสวนแล้ว การสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงมีลักษณะเป็นการแสวงหาพยานหลักฐานก่อน จึงแจ้งข้อกล่าวหาเพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหา มีโอกาสชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา จากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงทำการวินิจฉัยชี้ขาดตามอำนาจหน้าที่ แต่ในการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองเป็นกรณีที่พรรคการเมืองกระทำการตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยคำร้องขอให้มีการยุบพรรค เนื่องจากเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ วรรคสาม ที่กำหนดให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่พิจารณาวินิจฉัยทุกคนตามคำชี้แจงของผู้ถูกร้องที่ ๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งว่าห้ามอัยการสูงสุดหรือนายทะเบียนยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองโดยไม่มี การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งก่อนเหมือนอย่างเช่นในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ ที่ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีใดต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน ในทางตรง

ข้ามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานแล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติ เกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง ซึ่งเห็นได้ว่า นายทะเบียน พรรคการเมืองมีอำนาจแจ้งต่ออัยการสูงสุดได้เอง เพื่อร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบ พรรคการเมือง และการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ปัญหาหรือข้อโต้แย้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ กับการพิจารณาวินิจฉัย และมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของศาลรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ เป็นคนละกรณีเมื่อการสืบสวน สอบสวนของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งนี้ เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อประธานคณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะ นายทะเบียนพรรคการเมืองจะเสนอต่ออัยการสูงสุด พร้อมกับการแจ้งขอให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องให้ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง มิใช่เป็นการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง วินิจฉัยชี้ขาด จึงไม่อาจนำมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวน และวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ถ้อยคำ ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมาใช้บังคับแก่กรณีนี้ เนื่องจากเป็นขั้นตอนในกระบวนการพิจารณาไต่สวน ของศาลรัฐธรรมนูญ หรือคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ก่อนมีคำวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคสอง ที่ใช้บังคับในขณะยื่นคำร้อง หรือข้อกำหนดคณะตุลาการ รัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๕ การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงหาได้ขัดต่อบทบัญญัติและข้อกำหนด ดังกล่าวแต่ประการใดไม่

ประเด็นข้อ ๔ การที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นอันสิ้นสุดลงตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ มีผลให้การกระทำอันเป็นเหตุยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น สิ้นสุดลงด้วยหรือไม่ และมีผลให้การกระทำอันขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านั้น ยังคงเป็นความผิดต่อไปหรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวอ้างในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ สิ้นสุดลงตั้งแต่วันที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ออกประกาศ ฉบับที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๕ จึงไม่มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ผู้ร้องจะอ้างเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้อีก เหตุแห่งการยุบพรรคย่อมสิ้นสุดลงไปด้วย และการกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกกล่าวหาในส่วนซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ย่อมไม่มีความผิดอีกต่อไป พิจารณาแล้ว เห็นว่าคดีนี้ ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามด้วยเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) และ (๓) เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ตราขึ้นสืบเนื่องจากบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อบัญญัติถึงรายละเอียดเกี่ยวกับพรรคการเมือง และการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากไม่สามารถบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้ทั้งหมด การตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญจึงถูกกำหนดให้มีขึ้นเพื่อรองรับหลักการซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ และอยู่ภายในขอบเขตเนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองและเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาของรัฐธรรมนูญนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นกฎหมายลำดับรองจากรัฐธรรมนูญที่บัญญัติขึ้นมาเพื่อให้การบังคับใช้รัฐธรรมนูญ

สัมฤทธิ์ผลตามเจตนารมณ์ นับว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายที่ต้องบังคับใช้ควบคู่ไปกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้มีการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว หากรัฐธรรมนูญที่กำหนดหลักการเป็นอันล้มเลิกไปแล้ว กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในเรื่องนั้นจึงต้องสิ้นผลตามไปด้วย เพราะไม่มีที่จะใช้บังคับอีกต่อไป ดังนั้นเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ถูกยกเลิกไป พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงสิ้นผลบังคับไปด้วย แต่เนื่องจากตามประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๑ ข้อ ๑ ที่แก้ไขใหม่ การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังมีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก เมื่อประกาศดังกล่าวบังคับใช้เป็นกฎหมาย จึงมีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังคงบังคับใช้อยู่ตลอดมา ไม่ได้สิ้นผลบังคับไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ แม้จะสิ้นผลบังคับไป ก็ไม่ทำให้การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามตามที่ขัดต่อพระราชบัญญัติดังกล่าวถูกลบล้างไปด้วย ยังคงเป็นปัญหาให้ต้องวินิจฉัยตามข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามต้องด้วยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) และ (๓) หรือไม่ ดังนั้นการสิ้นผลบังคับของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงไม่กระทบต่อเหตุในการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามในคดีนี้

ประเด็นข้อ ๕ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และ (๔) เป็นบทบัญญัติที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ต่อสู้มาในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และ (๔) เพิ่มเหตุที่จะยุบพรรคการเมืองนอกเหนือไปจากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่งอีกหลายเหตุ เป็นการบัญญัติเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ ทั้งเกินความจำเป็น กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของบุคคลในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๗ รับรอง จึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพ จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสอง ด้วย พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้ ส่วนวรรคสองบัญญัติว่า กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้ เป็นการห้ามออกกฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมาตรา ๔๗ บัญญัติว่า บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้นตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ และตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งในทางจำกัดสิทธิของบุคคลหรือพรรคการเมือง โดยลงโทษแก่พรรคการเมืองได้ถึงขั้นมีคำสั่งยุบพรรค หากพรรคการเมืองมีการกระทำในลักษณะเป็นการล้มล้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ จากบัญญัติดังกล่าวสามารถเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญมิได้ให้สิทธิแก่พรรคการเมือง ในอันที่จะดำเนินการทางการเมืองได้ตามอำเภอใจ แต่ยังคงจำกัดไว้ให้อยู่ภายใต้เจตนารมณ์ทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย บทบัญญัติมาตรา ๖๓ อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีเจตนารมณ์ที่จะรับรองสิทธิของปวงชนชาวไทยในอันที่จะควบคุมการดำเนินการทางการเมืองของพรรคการเมือง โดยให้สิทธิแก่ประชาชน

ผู้รู้เห็นการกระทำของพรรคการเมืองที่มีลักษณะเป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองนั้นเลิกกระทำการดังกล่าว ยิ่งไปกว่านั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๓ บัญญัติว่า ภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้รัฐสภาดำเนินการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองให้แล้วเสร็จ และมาตรา ๓๒๘ บัญญัติว่า นอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (๒) การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมีให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับเลือกตั้ง มาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง จึงเป็นการบังคับให้บัญญัติสาระสำคัญเกี่ยวกับการเลิกหรือการยุบพรรคการเมืองนอกจากที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญแล้ว ไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วย อันแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า เหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๓ วรรคสามเท่านั้น การบัญญัติเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นไปโดยชอบตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และเมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว มาตรา ๖๖ บัญญัติถึงเหตุที่ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง เพิ่มเติมจากที่บัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ คือ (๒) การกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ (๓) การกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือ (๔) การกระทำอันฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ ซึ่งล้วนเป็นบทบัญญัติเพื่อป้องกันการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งสิ้นและใช้บังคับแก่พรรคการเมืองโดยทั่วไป มิใช่กฎหมายที่จำกัดเสรีภาพของบุคคลหรือเพื่อใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดเป็นการเจาะจง และมีได้มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล หรือพรรคการเมืองให้ลดน้อยลงไปกว่าที่รัฐธรรมนูญบัญญัติรับรองไว้

บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ จึงไม่ขัดหรือเป็นการมิชอบต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ คังข้ออ้างของผู้ถูกร้องที่ ๑

ประเด็นข้อ ๖ หลักเกณฑ์การดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ หรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาสรุปว่า กรณีพรรคการเมืองกระทำการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง อัยการสูงสุดมีอำนาจเพียงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว เมื่อศาลรัฐธรรมนูญสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสองแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญจึงอาจตั้งยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสาม แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ กลับให้อัยการสูงสุดมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งยุบพรรคการเมืองได้ทันทีซึ่งไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๗ วรรคสอง ผู้ร้องจะอ้างเหตุตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) และวิธีการตาม มาตรา ๖๗ มาร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ พิจารณาแล้วเห็นว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้ วรรคสอง ในกรณีที่บุคคล หรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว และวรรคสาม ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจตั้งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้ มาตรา ๖๗ นี้ บัญญัติอยู่ในหมวด ๓ ของรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และเมื่อพิจารณาตามเนื้อหาของบทบัญญัตินี้ ย่อมเห็นได้ว่าเป็นเรื่องข้อห้ามประชาชนหรือพรรคการเมือง ใช้สิทธิและเสรีภาพเพื่อล้มล้างระบอบการปกครอง หรือการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางตามรัฐธรรมนูญ และมีมาตรการบังคับแก่กรณีมีการฝ่าฝืน โดยให้สิทธิของผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าว สามารถเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบ

ข้อเท็จจริง และให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อวินิจฉัยสั่งการให้บุคคลหรือพรรคการเมืองนั้น เลิกกระทำการ จึงเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองสิทธิของประชาชนในการที่จะเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดดำเนินการให้มีการลงโทษทางการเมืองแก่บุคคลหรือพรรคการเมืองที่กระทำการตามมาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง ดังกล่าวข้างต้น โดยให้ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ด้วย เมื่อศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองเลิกกระทำการ ซึ่งเป็นเพียงบทบังคับในกรณีที่ประชาชนผู้รู้เห็นการกระทำ ของพรรคการเมืองได้ใช้สิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุด ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมพรรคการเมือง ในอันที่จะแจ้งให้อัยการสูงสุด ให้ร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่กระทำการ ตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นอีก ช่องทางหนึ่ง ในการลงโทษพรรคการเมือง ที่กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อระบอบการปกครองของรัฐ โดยให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐ เป็นผู้ทำหน้าที่โดยตรงในการดำเนินการให้ลงโทษแก่พรรคการเมือง และกำหนดกระบวนการพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งไว้โดยเฉพาะ จึงเป็นเรื่องที่กฎหมายมีเจตนารมณ์ ให้กระบวนการลงโทษพรรคการเมืองถึงขั้นยุบพรรคที่เริ่มจากการใช้สิทธิโดยประชาชนทั่วไป และ ที่เริ่มโดยการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้แตกต่างกัน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ จึงหาได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๓ แต่ประการใดไม่

ประเด็นข้อ ๗ การที่ศาลปกครองกลางมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และถูกยกเลิกไปแล้ว ผู้ร้องจะนำเหตุที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้ง ครั้งดังกล่าวมาขอให้ยุบพรรคได้หรือไม่ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อผู้ว่า การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และศาลปกครองกลางประกาศ ให้อัยการเลิกฟ้องแล้ว จะนำเหตุที่เกิดขึ้นในการเลือกตั้งครั้งนั้นมาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ได้ พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ ใช้บังคับแก่การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคการเมือง การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นกิจกรรมทางการเมืองส่วนหนึ่งของพรรคการเมือง แต่การกระทำของ

พรรคการเมืองหรือสมาชิกพรรคการเมือง เป็นคนละส่วนกับการจัดการเลือกตั้ง แม้การกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จะเกิดขึ้นในระหว่างการประกาศเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็เป็นการกระทำการฝ่าฝืนที่สำเร็จลง และอาจถูกดำเนินการตามกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้ว ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งนั้นจะชอบหรือไม่ ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นแม้ศาลปกครองกลางจะมีคำสั่งให้เพิกถอนการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ก็ไม่อาจลบล้างการกระทำอันฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๖๖ ที่เกิดขึ้นได้ การฝ่าฝืนดังกล่าวยังเป็นเหตุให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคของผู้ร้องทั้งสามได้

ประเด็นข้อ ๘ ข้อเท็จจริงที่อ้างในคำร้องรับฟังได้หรือไม่ เพียงใด โดยแยกพิจารณา ดังต่อไปนี้

๘.๑ พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ร่วมกันให้เงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตลงแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่ นายชวการ ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ร.๓๖ และให้การเป็นหนังสือ กับเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ รวมความสรุปได้ว่า เมื่อประมาณวันที่ ๒๖ หรือ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ นายยุทธพงษ์ หรือนายพงษ์ศรี ศิวาโมกษ์ นัดพยานไปรับประทานอาหารที่ร้านข้าวต้มริมถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ระหว่างนั้นนายยุทธพงษ์ ได้พูดคุยโทรศัพท์จับความได้ว่า ให้หาพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้ง เพื่อแก้ปัญหากรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องได้คะแนนเสียงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นายยุทธพงษ์ ถาพยานว่าพอรู้จักบ้างใหม่ พยานตอบว่ามีพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และได้พูดคุยรายละเอียดกับนายยุทธพงษ์ ก่อนพยานโทรศัพท์ไปหานายสุขสันต์ ชัยเทศ โดยแจ้งให้นายสุขสันต์ทราบวัตถุประสงค์ในการหาพรรคเล็กมาสมัครรับเลือกตั้ง และแจ้งด้วยว่ามีค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้สมัครรายละหนึ่งแสนบาท ครู่หนึ่งนายสุขสันต์โทรศัพท์กลับมาแจ้งแก่พยานว่าหาได้แล้ว ๔ พรรค คือ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พรรคธัมมาธิปไตย พรรคกฤษไทยมั่นคง และพรรคเกษตรกรไทย แต่ในภายหลังเหลือการติดต่อกันเพียง ๑ พรรค คือ

พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ พรรคธรรมมาธิปไตย และพรรคกฤษฎาไทยมั่นคง ครั้นวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ขณะพยานปฏิบัติภารกิจอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นายยุทธพงษ์ได้โทรศัพท์ไปหาพยานบอกว่า นายต้องการพบด่วน เมื่อกลับถึงกรุงเทพมหานครแล้วให้ไปพบที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ พยานจึงเดินทางโดยเครื่องบินถึงกรุงเทพมหานครในวันเดียวกัน และไปที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พบนายยุทธพงษ์ นายธีรชัยหรือด้อย จุลพัฒน์ และนายทวี สุวรรณพัฒน์ นั่งคุยกันที่ร้านอาหารตามสั่งข้างพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อรอพบพลเอก ธรรมรักษ์ เนื่องจากขณะนั้นพลเอก ธรรมรักษ์ติดประชุมพรรค นายยุทธพงษ์ แนะนำให้พยานรู้จักนายทวีโดยบอกว่า เป็นคนสนิทของพลเอก ธรรมรักษ์ จนเวลาประมาณ ๒๐.๓๐ นาฬิกา ทั้งสามคนได้พาพยานขึ้นไปรออยู่ที่ห้องประชุมประธานสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคอีสาน ติดกับ ห้องทำงานของพลเอก ธรรมรักษ์ จากนั้นประมาณครึ่งชั่วโมง พลเอก ธรรมรักษ์กับนายพงษ์ศักดิ์ และ นายทหารนอกเครื่องแบบอีก ๒ คน เข้ามาภายในห้องที่พยานกับพวกรออยู่ พลเอก ธรรมรักษ์ พูดกับ นายทวีว่า เฮ้ย ได้ไหมวะ นายทวีตอบว่าได้รับนาย ๓ พรรค พลเอก ธรรมรักษ์ได้ถามพยานว่า จะส่ง ผู้สมัครแบบแบ่งเขตได้หรือไม่ พยานตอบว่าได้ พลเอก ธรรมรักษ์ ถามอีกว่า พวกที่ไม่ครบเก้าสิบวัน จะทำอย่างไร พยานตอบว่าใช้วิธีตัดต่อพันธุกรรม โดยพยานได้อธิบายวิธีการตามที่นายสุขสันต์ได้บอก แก่พยานเพื่อแจ้งแก่พลเอก ธรรมรักษ์ ว่าจะทำโดยเอาชื่อและที่อยู่ของสมาชิกเก่าออกแล้วใส่รายชื่อที่อยู่ ของผู้ที่ จะส่งให้สมัครรับเลือกตั้งเข้าไปแทน โดยนายสุขสันต์จะดำเนินการเอง พยานได้ยืนยันให้ พลเอก ธรรมรักษ์มีความมั่นใจว่า เคยมีการกระทำอย่างนี้มาแล้วครั้งหนึ่ง พลเอก ธรรมรักษ์ได้ย้ากับ พยานและพวกว่า เป้าหมายในการส่งผู้สมัครมุ่งเน้นในพื้นที่ของพรรคร่วมฝ่ายค้าน โดยเฉพาะใน ๑๔ จังหวัดภาคใต้ รวมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี อ่างทอง สระแก้ว หลังจากได้รับการชี้แจงแล้ว พลเอก ธรรมรักษ์ หันไปถามนายพงษ์ศักดิ์ ซึ่งได้นั่งฟังอยู่ด้วยตลอดมาว่า เอาตามนี้นะ นายพงษ์ศักดิ์บอกว่าตกลงตามนี้ แล้วแยกตัวออกไป เมื่อนายพงษ์ศักดิ์ออกไปแล้ว พลเอก ธรรมรักษ์พูดว่า ที่เอนายพงษ์ศักดิ์มาฟังด้วย เพราะนายพงษ์ศักดิ์เป็นคนจ่ายเงิน ส่วนตนเองเป็นผู้ดำเนินการ พลเอก ธรรมรักษ์ ได้กล่าวถึงกรณี ที่ ผู้สมัครได้รับเลือกตั้งว่า จะให้ค่าใช้จ่ายเต็มที่เท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคไทยรักไทยคือ คนละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานรอนายทวีกับนายยุทธพงษ์ นำค่าใช้จ่าย จากพลเอก ธรรมรักษ์ ๑๕๐,๐๐๐ บาท มาให้ตามที่ตกลงไว้ในการพูดคุยกันที่โรงแรมกานต์มณีเมื่อคืน วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๓ นาฬิกา นายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย บอกพยานให้ไปรับเงินจากพลเอก ธรรมรักษ์ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แต่เมื่อออก

จากโรงแรมกานต์มณีได้ครู่หนึ่ง นายทวีได้รับโทรศัพท์ แล้วบอกว่าต้องเปลี่ยนสถานที่ไปรับค่าใช้จ่ายที่
กระทรวงกลาโหม นายธีรชัยขับรถยนต์ พาพยานกับนายทวีและนายยุทธพงษ์ ไปรอพลเอก ธรรมรักษ์
ที่กระทรวงกลาโหม เมื่อพลเอก ธรรมรักษ์ มาถึง นายทวีตามเข้าไปพบพลเอก ธรรมรักษ์ครู่หนึ่ง แล้ว
เดินออกมาพร้อมกับเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ส่งให้แก่ นายยุทธพงษ์ นายยุทธพงษ์พยักหน้าให้พยานจากนั้น
พากันเดินกลับไปที่รถ นายยุทธพงษ์ส่งเงินให้พยานเพื่อพยานนำไปให้หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒
เป็นค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ต่อมาวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทวี นายยุทธพงษ์
และนายธีรชัย นำเงินค่าใช้จ่ายของผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แบบแบ่งเขตจำนวน ๓๓ คน มาให้
ที่โรงแรมกานต์มณี พยานกับพวกช่วยกันนับใส่ซอง ซองละ ๒๐,๐๐๐ บาท ได้จำนวน ๓๘ ซอง
นายธีรชัยเป็นผู้มอบให้แก่ผู้ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งรอกอยู่ที่โรงแรมกานต์มณี และวันที่ ๘ มีนาคม
๒๕๔๕ นายทวีได้นำเงิน ๑๔๐,๐๐๐ บาท มามอบให้พยานเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครของพรรค
ผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งจะลงสมัครรับเลือกตั้งที่จังหวัดนครพนม จำนวน ๕ คน จังหวัดสกลนคร จำนวน
๒ คน พยานได้ออนเข้าบัญชีให้แก่ นายสุขสันต์ เพื่อดำเนินการต่อไป นอกจากนายชวการแล้ว ผู้ที่มีส่วน
เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวมาข้างต้นร่วมกับนายชวการ คือนายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย
ต่างได้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมาย
ร.๒๖๒ ร.๒๖๑ และ ร.๒๖๐ ตามลำดับ และเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญขัดแย้งกับ
ถ้อยคำของนายชวการ โดยปฏิเสธในสาระสำคัญทำนองเดียวกันว่า ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕
พยานทั้งสามและนายชวการไม่ได้เข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ และในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทวี
ไม่ได้เข้าพบกับพลเอก ธรรมรักษ์ และไม่ได้รับเงินจากพลเอก ธรรมรักษ์มาให้ นายชวการ แต่นายทวี
นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย ให้การและเบิกความสอดคล้องกันว่า ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕
เวลาประมาณ ๑๘ นาฬิกา พยานทั้งสามกับนายชวการได้ไปพบกันที่ร้านอาหารข้างที่ทำการพรรค
ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ ได้มีการติดต่อเพื่อเข้าพบผู้ใหญ่ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยนายทวี
เป็นผู้ดำเนินการในขณะที่พยานทั้งสามและนายชวการนั่งอยู่ด้วยกัน แต่คำให้การของนายทวีกับ
นายยุทธพงษ์กลับแตกต่างกัน กล่าวคือ นายทวีให้การว่า นายชวการอยากให้พาไปพบพลเอก ธรรมรักษ์
ส่วนนายยุทธพงษ์ให้การว่านายชวการไม่ได้บอกว่าผู้ใหญ่คือใคร ซึ่งไม่น่าเป็นไปได้ที่นายชวการจะไม่บอก
แก่นายทวีว่า ต้องการพบผู้ใหญ่คนใดของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และการที่นายชวการบอกแก่นายทวี
ต่อหน้านายยุทธพงษ์ ก็เป็นไปได้เช่นเดียวกัน ที่นายยุทธพงษ์จะไม่ได้ยินคำพูดของนายชวการ

นอกจากนี้พยานทั้งสามยังให้การทำงานของตัวเองกันอีกว่าในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานทั้งสามและนายชวการ ได้ไปที่กระทรวงกลาโหมเพื่อพบพลเอก ชรรมรัมย์ ดังที่ปรากฏตามภาพที่ถูกบันทึกด้วยกล้องโทรทัศน์วงจรปิดบริเวณห้องทำงานของพลเอก ชรรมรัมย์ ตามภาพถ่ายเอกสารหมายเลข ร.๒๖๑/๗ ถึง ๒๖๑/๑๕ การที่พยานทั้งสามและนายชวการพยายามมาพบพลเอก ชรรมรัมย์ถึงสองวันติดต่อกัน แสดงให้เห็นว่าพยานทั้งสามและนายชวการต่างมีเรื่องสำคัญ ที่ต้องแจ้งต่อตัวพลเอก ชรรมรัมย์ด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้นนายทวิให้ถ้อยคำว่าในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้โทรศัพท์ติดต่อกับพันเอก เชิดพงษ์ บุญยเกียรติ ช่วงภาพประจำตัวของพลเอก ชรรมรัมย์ แต่ได้รับแจ้งว่าพลเอก ชรรมรัมย์คิดประชุมให้ติดต่อกันในวันหลัง ซึ่งเห็นได้ว่านายทวิรู้เป็นอย่างดีว่า ขั้นตอนในการจะเข้าพบพลเอก ชรรมรัมย์นั้น จะต้องมีการติดต่อประสานงานและต้องได้รับการอนุญาตก่อน และเมื่อพิจารณาจากคำเบิกความของพันเอก เชิดพงษ์ ต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะเห็นได้ว่า ผู้ที่จะมาพบพลเอก ชรรมรัมย์ ต้องติดต่อผ่านพันเอก เชิดพงษ์ ก่อนทุกรายโดยพันเอก เชิดพงษ์จะรายงานให้พลเอก ชรรมรัมย์ทราบก่อน ผู้ที่มาขอพบจึงได้รับอนุญาตให้ขึ้นไปบริเวณห้องทำงานของพลเอก ชรรมรัมย์ได้ ดังนั้นการที่พยานทั้งสามกับนายชวการได้ขึ้นไปรอพลเอก ชรรมรัมย์ถึงหน้าห้องทำงาน เป็นการบังชี้ให้เห็นว่า พยานทั้งสามกับนายชวการได้รับอนุญาตให้เข้าพบได้แล้ว มิฉะนั้นพยานทั้งสามกับนายชวการคงต้องกลับไปเหมือนอย่างเช่นเหตุการณ์ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังที่นายทวิ นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย กล่าวมาข้างต้นอย่างแน่นอน นายทวิเบิกความว่า พยานไปที่กระทรวงกลาโหม ตามภาพถ่ายที่ถูกบันทึกโดยกล้องวิดีโอวงจรปิดนั้น เพื่อนำข่าวเกี่ยวกับปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มอบให้แก่พลเอก ชรรมรัมย์ โดยข่าวดังกล่าวพยานใส่ซองไว้ตามที่เห็นพยานถืออยู่ในภาพถ่าย หมายเลข ร.๒๖๑/๗ ส่วนพันเอก เชิดพงษ์ เบิกความว่า พยานปฏิบัติหน้าที่รับข่าวสารเรื่องปัญหาชายแดนภาคใต้แทนพลเอก ชรรมรัมย์ พยานรู้จักนายทวิในฐานะที่นายทวินำข่าวปัญหาชายแดนภาคใต้มาฝากไว้ให้พลเอก ชรรมรัมย์ ในการที่นายทวิจะติดต่อกับพลเอก ชรรมรัมย์ หากเป็นด้านการข่าว นายทวิจะฝากไว้ที่พยาน เพื่อนำเรียนแก่พลเอก ชรรมรัมย์ ดังนั้นหากนายทวิไปที่กระทรวงกลาโหม เพื่อนำข่าวเกี่ยวกับจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไปให้พลเอก ชรรมรัมย์จริง ดังที่ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง ก็น่าจะฝากไว้กับพันเอก เชิดพงษ์ เหมือนเช่นคราวก่อนๆ ไม่น่าจะรอพบพลเอก ชรรมรัมย์ตามที่ปรากฏให้เห็นจากภาพที่ถูกบันทึกไว้ ด้วยกล้องวิดีโอวงจรปิด และนายทวิไม่จำเป็นต้องพานายชวการ นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย ขึ้นไปด้วย โดยพฤติการณ์ดังกล่าวเชื่อได้ว่านายทวิกับพวกไม่ได้มาพบพลเอก ชรรมรัมย์เพื่อให้ข่าวดังที่อ้างอย่างแน่นอน ผู้ถูกร้องที่ ๑ นำสืบแก้ข้อกล่าวหาส่วนนี้ โดยมี

พลเอก ชรรมรักษ์ เบิกความยืนยันว่านายทวีไม่ได้เข้าพบพยานเนื่องจากคุยอยู่กับพลตรี พุฒนท์ สุวรรณทัต และพลเอก ยุทธศักดิ์ ศศิประภา จนถึงเวลาประมาณ ๑๘ นาฬิกา เพื่อจะไปฟังพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ปราศรัยที่สนามหลวง จึงเห็นได้ว่า กิจธุระของพลเอก ชรรมรักษ์กับพลตรี พุฒนท์และพลเอก ยุทธศักดิ์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองที่ไม่สำคัญหรือเร่งด่วน เพียงแต่รอเวลาเพื่อไปฟังการปราศรัยของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ด้วยกัน พลเอก ชรรมรักษ์จึงไม่มีงานราชการสำคัญในเวลานั้น แต่กลับได้ความจาก นายทวีและพันเอก เชิดพงษ์ว่า นายชวการต้องการพบพลเอก ชรรมรักษ์ เนื่องจากมีข่าวการเมืองซึ่งเป็น ข่าวดีที่เป็นประโยชน์ต่อพลเอก ชรรมรักษ์จะแจ้งให้พลเอก ชรรมรักษ์ทราบ กรณีเห็นได้อย่างชัดเจนว่า เรื่องที่นายชวการต้องการพบพลเอก ชรรมรักษ์ มีความสำคัญกว่าที่พลเอก ชรรมรักษ์พูดคุยอยู่กับ พลเอก พุฒนท์และพลเอก เศษฐา นอกจากนี้ได้ความตามแผนผังบริเวณที่ทำงานของพลเอก ชรรมรักษ์ ท้ายเอกสารหมายเลข ร.๒๖๑ ว่ามีการแบ่งเป็นห้อง ๆ พลเอก ชรรมรักษ์พูดคุยอยู่กับพลตรี พุฒนท์และ พลเอก เศษฐาในห้องทำงานของพลเอก ชรรมรักษ์ แต่ติดกับห้องทำงานของพลเอก ชรรมรักษ์ เป็นห้อง รับรองซึ่งมีประตูเปิดเข้ามาจากห้องทำงานของพลเอก ชรรมรักษ์โดยตรงได้ พลเอก ชรรมรักษ์ สามารถปลีกตัว จากพลตรี พุฒนท์และพลเอก เศษฐาให้นายทวีกับพวกเข้าพบได้ จึงเป็นการผิดวิสัยอย่างยิ่งที่นายทวี กับพวกไม่ได้พบพลเอก ชรรมรักษ์ พยานของพรรคผู้ร้องที่ ๑ รวมทั้งนายทวี นายยุทธพงษ์ และ นายธีรชัย ในส่วนนี้จึงขัดต่อเหตุผล เป็นพิรุธอย่างยิ่งไม่อาจรับฟังได้ ในขณะเดียวกันคำให้การของพยาน ดังกล่าวนี้ต่างได้รับรองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ ๒ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ สอดคล้องกับ เหตุการณ์ตามคำให้การของนายชวการ เพียงแต่ยืนยันปฏิเสธอย่างลอยๆ และขัดต่อเหตุผล เฉพาะข้อเท็จจริง ส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าพบพลเอก ชรรมรักษ์เท่านั้น นอกจากนี้ พฤติการณ์ที่นายทวี นายยุทธพงษ์ และ นายธีรชัย ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้นายชวการพบพลเอก ชรรมรักษ์ แสดงว่า นายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย มีความใกล้ชิดกับพลเอก ชรรมรักษ์อยู่ก่อนแล้ว ประกอบกับคำให้การของนายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย มีส่อพิรุธให้เห็นว่าเป็นการบายเบี่ยงข้อเท็จจริง จึงเป็นเหตุให้น่าเชื่อว่า นายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย ให้การช่วยเหลือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่นายชวการไม่เคยเป็น สมาชิกพรรคการเมืองใดมาก่อน เพิ่งมีชื่อเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในการแก้ไขฐานข้อมูล ของคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ทั้งเรื่องให้นายชวการให้การเป็นพยาน เป็นเรื่องที่กระทบต่อชื่อเสียงและความมั่นคงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อันถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญในทางการเมืองของประเทศ หากไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง ก็ไม่มีเหตุผลใด

ที่นายชวการจะเรื่องขึ้นมาใส่ร้ายพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และพลเอก ชรรมรักษ์กับนายพงษ์ศักดิ์ รวมทั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งคนได้เข้าเป็นสมาชิก นายธีรชัยได้ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนว่า ในวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อออกจากกระทรวงกลาโหมแล้ว พยานได้ขับรถไปส่งนายชวการที่ สนามกีฬาสุทนต์ โดยบอกว่าจะไปพบนายสุขสันต์และหัวหน้าพรรค ซึ่งในเรื่องนี้ นายชวการให้ถ้อยคำ ต่อนายสุเทพ ที่พรรคประชาธิปัตย์เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า พยานนำเงิน ๕๐,๐๐๐ บาทไปให้นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรค เพื่อเป็นค่าสมัครแบบบัญชีรายชื่อ และตามประกาศคณะกรรมการเลือกตั้ง เรื่องการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ กำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมืองที่ประสงค์จะส่งสมาชิกพรรคสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ นาฬิกา ถึง เวลา ๑๖.๓๐ นาฬิกา ณ อาคารมินิบูต สนามกีฬาแห่งชาติ ถนนพระราม ๑ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ดังนั้นในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายบุญทวีศักดิ์ ต้องไปที่สนามกีฬาแห่งชาติอันเป็นสถานที่รับสมัครคำให้การของนายชวการที่ว่าเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท นายทวีให้นำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อก่อน จึงสอดคล้องกับพฤติการณ์ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เชื่อได้ว่า นายชวการนำเงินค่าสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อไปให้นายบุญทวีศักดิ์ ณ อาคารมินิบูต ซึ่งเป็นที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จริง และเป็นพฤติการณ์ที่เชื่อมโยงให้เชื่อได้ว่า ในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายชวการได้รับเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท จากพลเอก ชรรมรักษ์ ที่กระทรวงกลาโหมจริง นอกจากนี้ ได้ความจากนายธีรชัยอีกว่า ในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายธีรชัยได้ช่วยนายชวการนับเงินใส่ซองที่โรงแรมกานต์มณี ซองละ ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๘ ซองรวมเป็นเงินถึง ๗๖๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนายธีรชัยยังเป็นผู้ไปซื้อซองดังกล่าว จากร้านสะดวกซื้อข้างโรงแรมกานต์มณี สอดคล้องกับการให้ถ้อยคำของนายชวการต่อนายสุเทพ ที่พรรคประชาธิปัตย์ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายบุญทวีศักดิ์ยืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีเงินเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่ในการดำเนินการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กลับได้รับเงินสนับสนุนในส่วน

การสมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเท่าที่ปรากฏเป็นจำนวนถึง ๑๖๐,๐๐๐ บาท โดยจ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แบบแบ่งเขตคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวนถึง ๓๓ คน จึงเป็นเงินที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้รับมาจากบุคคลอื่นอย่างแน่นอน ทำให้การของนายชวการที่ว่า นายทวิเป็นผู้นำมาให้จึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัย ประกอบกับพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นชัดว่า นายทวิมีความใกล้ชิดและติดต่อกับพลเอก ชรรมรักษ์ตลอดมา จึงเชื่อได้ว่าเงิน ๑๖๐,๐๐๐ บาท ก็เป็นส่วนหนึ่งที่เอามาจากสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ สำหรับกรณีของนายพงษ์ศักดิ์ แม้จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์พร้อมกับพลเอก ชรรมรักษ์ เพียงช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อสอบถามนายทวิ และนายชวการถึงวิธีที่นายชวการจะดำเนินการให้ได้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้ฟังนายชวการอธิบายแล้ว พลเอก ชรรมรักษ์หันไปพูดกับนายพงษ์ศักดิ์ว่า เอาตามนี้นะ นายพงษ์ศักดิ์ก็บอกว่าตกลงตามนี้ แล้วแยกตัวออกไป จากนั้นพลเอก ชรรมรักษ์พูดกับนายชวการว่า ที่เอานายพงษ์ศักดิ์มาฟังด้วย เพราะนายพงษ์ศักดิ์เป็นคนจ่ายเงิน ส่วนตนเองเป็นผู้ดำเนินการแสดงให้เห็นว่า นายพงษ์ศักดิ์เข้ามาพบนายทวิกับพวกและนายชวการ เพื่อร่วมรับรู้การดำเนินการของพลเอก ชรรมรักษ์โดยเฉพาะ อันเป็นพฤติการณ์ที่แสดงว่า นายพงษ์ศักดิ์ได้ร่วมรู้เห็นและร่วมดำเนินการกับพลเอก ชรรมรักษ์ตลอดมา ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่า พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ร่วมกันให้เงินสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจริง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การกระทำดังกล่าวข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นหรือไม่ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานี้ได้ความว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ นั้น พรรคการเมืองที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อันประกอบด้วย พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ได้ประกาศคว่ำบาตรทางการเมือง โดยไม่ส่งสมาชิกของพรรคดังกล่าวสมัครรับเลือกตั้ง พร้อมทั้งมีการประกาศเชิญชวนให้ประชาชนกาบัตรเลือกตั้งในช่องไม่ประสงค์จะลงคะแนน เพื่อสื่อให้เห็นว่าประชาชนไม่ยอมรับการเลือกตั้งครั้งนี้ และเนื่องจากตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พุทธศักราช ๒๕๔๑ มาตรา ๑๔ บัญญัติว่า ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าในวันเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งคนเดียว และผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น

ได้คะแนนเสียงตั้งแต่ร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง และพรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่เหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งคนเดียวตามพรรคหนึ่งและได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละสิบ ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตนั้น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ในเขตเลือกตั้งนั้น นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๘๘ บัญญัติว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสี่ร้อยคน โดยเป็นสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อตามมาตรา ๘๘ จำนวนหนึ่งร้อยคน และสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ จำนวนสี่ร้อยคน และมาตรา ๒๐๒ บัญญัติให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แล้วให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ตามมาตรา ๒๐๓ พรรคหนึ่ง จากบทบัญญัติดังกล่าว เป็นผลให้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์ประกอบสำคัญของสภาผู้แทนราษฎร หากผลการเลือกตั้งปรากฏว่า มีผู้ได้รับเลือกตั้งไม่ครบจำนวนตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติไว้ดังกล่าวแล้ว ไม่อาจเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ทำหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลที่สมควรเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาบริหารประเทศได้ และโดยที่พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นพรรคใหญ่และคาดหมายว่าจะได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล เมื่อเห็นว่าพรรคการเมืองอื่นไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง ย่อมต้องพยายามส่งสมาชิกในพรรคของตนลงสมัครรับเลือกตั้งให้มากที่สุด เพื่อให้ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบห้าร้อยคนตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้ แต่ข้อเท็จจริงจากการได้สวนได้ความว่า เขตเลือกตั้งบางเขตเป็นฐานคะแนนของพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นคู่แข่งทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศ ประชาชนไม่นิยมพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โอกาสที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งลงสมัครเพียงคนเดียวในเขตเลือกตั้งอันเป็นฐานคะแนนของพรรคการเมืองที่บอยคอตการเลือกตั้ง จะได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมเป็นไปได้สูงมาก เหตุดังกล่าวนี้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทราบดีว่าสามารถหลีกเลี่ยงการได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละสิบ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งได้ หากมีพรรคอื่นส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งแข่งขัน วิถีทางเช่นนี้ย่อมเป็นมูลเหตุ

จงใจให้มีการกระทำการดังกล่าวได้ ซึ่งในเรื่องนี้นายชวการก็ได้ให้การยืนยันต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า นายยุทธพงษ์ได้รับการติดต่อให้หาพรรคขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อแก้ปัญหาของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในเรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อาจได้คะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบ และได้มีการร่วมกับ นายทวี นายยุทธพงษ์ และนายธีรชัย ดำเนินการต่อมาตามลำดับดังได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น ถ้อยคำของนายชวการดังกล่าวสอดคล้องกับพฤติการณ์ในการเลือกตั้ง อย่างสมเหตุสมผลมีน้ำหนักเชื่อถือได้ ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า การที่พลเอก ธรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ตกลงให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นั้น ส่วนหนึ่งเป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงมิให้ผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับคะแนนเสียงไม่ถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง ซึ่งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพียงคนเดียวด้วย

๘.๒ นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับนายอมรวิทย์ สุวรรณผา พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตัดต่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกครบเก้าสิบวัน ให้ปรากฏเป็นสมาชิกครบเก้าสิบวันหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนได้ความเป็นยุติในเบื้องต้นว่า ได้มีการแก้ไขข้อมูลของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยลบชื่อและหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกเดิม ซึ่งได้เป็นสมาชิกมาครบเก้าสิบวันแล้ว ออกจากฐานข้อมูล คงไว้แต่หมายเลขสมาชิกและวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก แล้วนำรายชื่อกับหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของบุคคลที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ประสงค์จะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบเก้าสิบวัน เข้าสวมแทน เพื่อให้ปรากฏในฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า บุคคลที่ถูกนำรายชื่อเข้าแทนนั้นมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ครบเก้าสิบวัน ซึ่งได้ทำการแก้ไขเป็นจำนวน ๖๑ รายชื่อ โดยในจำนวนนี้ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ส่งลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขต ในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ จำนวน ๒๐ ราย และได้ความจากนายอมรวิทย์ ซึ่งมีหน้าที่จัดเก็บข้อมูลสมาชิกของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า เมื่อประมาณปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๒๑ นาฬิกา นายบุญทวีศักดิ์ นัดให้พยานไปพบที่ร้านค้าแห่งหนึ่งบริเวณถนนรามคำแหง

และบอกแก่พยานว่าจะขอเปลี่ยนชื่อสมาชิกที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ในฐานะข้อมูล โดยเสนอให้เงินตอบแทน ๓๐,๐๐๐ บาท พยานขอปรึกษาเพื่อนร่วมงานก่อน ต่อมาพยานได้ปรึกษากับนางเลียม พงษ์อุทธา นางเลียมได้โทรศัพท์ไปคุยกับนายทวีศักดิ์ตามนามบัตรที่พยานได้รับจากนายทวีศักดิ์ เมื่อวางสายแล้ว นางเลียมบอกพยานว่าแก้ไขได้เนื่องจากเป็นข้อมูลของพรรคเขาเอง ซึ่งนางเลียมก็ได้ให้ถ้อยคำรับรองในเรื่องนี้ นายอมรวิทย์ให้การต่อไปว่า ในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลาประมาณ ๒๑ นาฬิกา นายบุญทวีศักดิ์ได้นำพยานไปเอาแผ่นบันทึกข้อมูลที่แยกสำเนา โดยนายบุญทวีศักดิ์ได้มอบแผ่นบันทึกข้อมูล กับบัญชีรายชื่อสมาชิกที่เพิ่มขึ้นในรอบปี หรือ ท.พ.๖ ให้พยานจำนวน ๓๔ แผ่น และบอกให้พยานเปลี่ยนข้อมูลดังกล่าว พร้อมทั้งให้เงินแก่พยาน ๓๐,๐๐๐ บาท วันถัดมา เวลาประมาณ ๕ นาฬิกา พยานจึงได้ทำการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ในฐานะข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง นอกจากนี้ได้ความจากคำให้การของนายสุขสันต์ ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า พยานได้เห็นนายบุญทวีศักดิ์ นำแผ่นบันทึกข้อมูลมาให้ นายสายัณห์ เขียมสวัสดิ์ ทำการแก้ไขข้อมูลที่ห้อง ๒๐๓ ในโรงแรมกานต์มณี โดยลบชื่อ ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิก แล้วใส่รายละเอียดดังกล่าว ของผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เข้าไปแทน พยานเป็นคนสั่งการด้วยตนเองว่าให้เอาชื่อใครออกและเอาชื่อใครเข้า เสร็จแล้ว นายบุญทวีศักดิ์นำแผ่นบันทึกข้อมูลกลับไปในเวลาประมาณ ๒ นาฬิกา โดยพยานมอบเงินให้นายบุญทวีศักดิ์ด้วย ๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงข้อมูล นายสุขสันต์ยังได้เบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า เงิน ๕๐,๐๐๐ บาทนั้น ได้จากการเรียกรไคนกลุ่มที่ทำงานร่วมกันรวมทั้งนายชวการด้วย ถ้อยคำของพยานทั้งสามดังกล่าว มีรายละเอียดสอดคล้องเชื่อมโยงกันอย่างสมเหตุสมผล โดยเฉพาะนายอมรวิทย์ ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการแก้ไขในฐานะข้อมูล ของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยตนเอง กับนางเลียม ต่างไม่มีส่วนได้เสียในกับผู้ใดไม่ว่าในทางการเมืองหรือเรื่องส่วนตัว ถ้อยคำของนายอมรวิทย์และนางเลียมมีน้ำหนักเชื่อได้ว่าเป็นไปตามเหตุการณ์ที่พยานได้รู้เห็นมาด้วยตนเองจริง ส่วนนายสุขสันต์ แม้จะมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงข้อมูลและเป็นผู้หนึ่งที่ได้นำเอาเรื่องการทุจริตเลือกตั้งไปบอกแก่นายสุเทพ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ คู่แข่งทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่ถ้อยคำของนายสุขสันต์ ไม่ว่าต่อนายสุเทพ ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง หรือต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับเรื่องนี้ เป็นการยืนยันทำนองเดียวกัน ทั้งยังเป็นข้อเท็จจริงที่นายสุขสันต์ให้การเป็นผลร้ายแก่ตนเองทั้งอาจต้องรับโทษในทางอาญาด้วย ซึ่งจะเป็น

การพิศวิสัยหากนายสุขสันต์นำความเท็จมาปรักปรำผู้อื่นให้เกิดภัยอันตรายต่อตนเอง ถ้าให้การของนายสุขสันต์จึงมีน้ำหนักเชื่อถือได้ แม้อ้อยคำของนายอมรวิทย์กับนายสุขสันต์ แตกต่างกันอยู่บ้างในเรื่องเวลาที่เกี่ยวพันถึงการนัดพบกันระหว่างนายอมรวิทย์กับนายบุญทวีศักดิ์ ก็เป็นเพียงพลความไม่มีผลให้คำให้การของนายอมรวิทย์และนายสุขสันต์เกิดข้อพิรุธแต่ประการใด นายสาย์นั้ ยังได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า พยานเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ กิจจะลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ ๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานเดินทางไปที่โรงแรมกานต์มณี เพื่อให้คณะกรรมการของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ คัดเลือกส่งลงสมัคร พบนายบุญทวีศักดิ์ นายสุขสันต์ และผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งในสังกัดพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ เมื่อได้ทำการคัดเลือกแล้ว ผู้ที่ถูกคัดเลือกได้รับแจ้งว่าให้มารับใบรับรองการเป็นสมาชิกในวันรุ่งขึ้น วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ พยานได้ไปที่โรงแรมกานต์มณี เพื่อรับหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกแต่ยังไม่ได้ เพราะการจัดทำรายชื่อยังไม่เรียบร้อย นายสุขสันต์ขอให้พยานช่วยจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในภาคใต้ทั้งหมด พยานนำรายชื่อผู้จะสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคใต้แบบแบ่งเขตพิมพ์ลงในคอมพิวเตอร์ ซึ่งสอดคล้องกับอ้อยคำของนายสุขสันต์ อันเชื่อมโยงให้เห็นว่า มีการเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงในแผ่นบันทึกข้อมูลที่โรงแรมกานต์มณี โดยมีนายบุญทวีศักดิ์ร่วมดำเนินการอยู่ด้วยที่นายบุญทวีศักดิ์ ให้การปฏิเสธว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขข้อมูล แต่เป็นการกระทำของนายสุขสันต์เพียงผู้เดียว และในวันดังกล่าวนายบุญทวีศักดิ์ อยู่ที่จังหวัดเพชรบูรณ์นั้น จัดต่อการกระทำของนายบุญทวีศักดิ์เอง เพราะนายบุญทวีศักดิ์รับว่าในเวลานั้นตนดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ แสดงว่านายบุญทวีศักดิ์มีความประสงค์จะส่งสมาชิก ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงรับเลือกตั้งด้วย จึงเป็นปกติวิสัยที่ผู้เป็นหัวหน้าพรรคต้องคอยกำกับดูแลการคัดเลือกผู้สมัครในพรรคตนอย่างใกล้ชิด ซึ่งนายสาย์นั้ ก็ได้ให้การยืนยันชัดเจนว่า นายบุญทวีศักดิ์ได้ไปคัดเลือกผู้ที่จะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งที่โรงแรมกานต์มณีด้วยดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ข้อแก้ตัวของนายบุญทวีศักดิ์ฟังไม่ขึ้น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่านายบุญทวีศักดิ์ร่วมกับนายอมรวิทย์ พนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตัดต่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกของผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมือง ของสำนักงาน

คณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกครบเก้าสิบวัน เพื่อสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจริง โดยนายสุขสันต์ร่วมเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่นายบุญทวีศักดิ์นำไปมอบให้แก่นายอมรวิทย์ด้วย

๘.๓ นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อันเป็นที่ง ให้นำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ เกี่ยวกับปัญหานี้ นายบุญทวีศักดิ์ให้การรับว่าได้ลงชื่อในหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือ ส.ส.๑๘ จริง แต่อ้างว่าเพียงแต่ลงชื่อไว้ในแบบฟอร์มโดยไม่ได้กรอกข้อความ ให้นายสุขสันต์กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัครเอาเอง เห็นว่า นายบุญทวีศักดิ์มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นตำแหน่งสำคัญที่สุดของพรรค จึงเป็นไปได้ที่นายบุญทวีศักดิ์จะทำการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิก ในลักษณะขาดความรอบคอบถึงเพียงนี้ และการที่นายบุญทวีศักดิ์เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ย่อมเป็นการยืนยันได้ว่านายบุญทวีศักดิ์มีความประสงค์จะส่งสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ลงสมัครรับเลือกตั้งในคราวเดียวกันด้วย อันเป็นเหตุให้นายบุญทวีศักดิ์ต้องเอาใจใส่แก่สมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซึ่งจะส่งลงสมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งทุกคน และเป็นวิสัยปกติที่นายบุญทวีศักดิ์จะต้องรู้ว่าผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเป็นบุคคลที่ตนได้คัดเลือกไว้หรือไม่ ยิ่งไปกว่านั้น แม้นายสุขสันต์กรอกชื่อสมาชิกลงในหนังสือรับรอง ก็น่าจะเป็นเพียงวิธีการในการออกหนังสือรับรองให้แก่สมาชิก ซึ่งนายสุขสันต์ย่อมต้องกรอกชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่นายบุญทวีศักดิ์และคณะกรรมการของพรรคได้ทำการคัดเลือกไว้ ในหนังสือรับรองดังกล่าว อันมีผลอย่างเดียวกันกับนายบุญทวีศักดิ์เป็นผู้กรอกชื่อของสมาชิกด้วยตนเอง ดังนั้นไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดดังกล่าวมา ย่อมถือได้ว่านายบุญทวีศักดิ์ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรค หรือ ส.ส.๑๘ ให้แก่สมาชิก พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวันนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง เมื่อประกอบกับพฤติการณ์ที่นายบุญทวีศักดิ์ ดำเนินการให้นายอมรวิทย์ แก้ไขเปลี่ยนแปลงรายชื่อสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้มีชื่อในหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกเป็นบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกครบเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง การออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิก หรือ ส.ส.๑๘ ของนายบุญทวีศักดิ์ จึงเป็นการกระทำโดยรู้ถือว่าผู้ที่ตนรับรอง

มิได้มีคุณสมบัติตามหนังสือรับรองนั้น อันเป็นการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้อง
ที่ ๒ อันเป็นเท็จ

๘.๔ นายบุญญาบารมีภณ หรือนายบุญอุทธิพล ชินราช หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และนางฐิติมา ภาวะดี ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนจากพลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต และพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ หรือไม่ และพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ กระทำในฐานะตัวแทนของพลเอก ชรรมภ์ หรือไม่ จากการไต่สวนได้ความตามคำให้การของนายสุเทพ สรุปว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นางฐิติมา มาพบพยานและเล่าให้ฟังว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่าจ้างพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ให้จัดคนลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง โดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายให้ และนางฐิติมาเป็นผู้ดำเนินการจัดหาผู้สมัครเอง โดยนายไพฑูรย์ วงศ์วานิช เป็นผู้ประสานงานระหว่างพลเอก ชรรมภ์ กับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และพลเอก ชรรมภ์ได้มอบหมายให้พลเอก ไตรรงค์ กับพลโท ผดุงศักดิ์ เป็นผู้ประสานงานและนำเงินมามอบให้ พยานได้ซักถามรายละเอียดจากนางฐิติมาต่อหน้า นายชัยวุฒิ บรรณวัฒน์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดตาก กับทำการบันทึกวิดีโอไว้ และนัดให้นางฐิติมา มาพบอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น ซึ่งนางฐิติมาก็ได้มาพบตามนัด พยานได้ให้นายถาวร เสนเนียม นายวิทยา แก้วภราดัย นายวินัย เสนเนียม และนายเจือ ราชสีห์ ร่วมกันบันทึกปากค่านางฐิติมาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรจากนั้นได้พากันไปที่สำนักงานกฎหมายของนายคะเนิง ฤาชัย เพื่อให้ช่วยซักถามและตรวจสอบพยานหลักฐานที่นางฐิติมานำมามอบให้ และบันทึกปากคำให้สมบูรณ์ นางฐิติมาเกรงว่าจะไม่ได้รับความปลอดภัย หากนายสุเทพนำเรื่องราวไปเผยแพร่ จึงขอไปหลบอยู่ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ เพื่อให้พยานช่วยคุ้มครอง เมื่อถึงจังหวัดสุราษฎร์ธานี ก็ได้ไปลงบันทึกประจำวันไว้เป็นหลักฐานพร้อมกับนายชวกร นายสุขสันต์ และนางสาวมณฑิรา ว่านางฐิติมาได้สมัครใจมาอาศัยอยู่กับพยาน เมื่อพยานไปให้การต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ได้นำวิดีโอไปเปิดให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงฟังด้วย ต่อมาวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นางฐิติมาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ตามเอกสารหมาย ร.๖๓ ว่า พยานเป็นผู้ประสานงานของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งมีนายบุญญาบารมีภณ เป็นหัวหน้าพรรค และนางฐิติมา เป็นผู้จัดทำบัญชีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ทั้งหมด และเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

แบบบัญชีรายชื่อ ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ลำดับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ นายบุญญามารมีภณ ได้เล่าให้พยานฟังหลังกลับจากประชุมที่รัฐสภาว่า พันตำรวจโท ทักษิณ นายกรัฐมนตรีได้บอกว่าจะให้เงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งทุกพรรค พรรคละ ๑๐ ล้านบาท ต่อมาวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายพันมิตร ดวงทิพย์ นำเงินมาให้พยาน ๓๐๐,๐๐๐ บาท บอกว่าผู้พันปุ่น หรือนาวาอากาศตรี ศิธา ธีวารี นำเงินค่าสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตกรุงเทพมหานคร มามอบให้นางวาริศรียา และนายพันมิตร ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายแก่ผู้สมัครคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยจ่ายให้ก่อน ๑๕,๐๐๐ บาท เมื่อสมัครแล้วจะจ่ายให้อีกคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท ส่วนอีก ๔๐๐,๐๐๐ บาท นายพันมิตรว่าได้เปิดบัญชีให้แก่ผู้สมัครแบบแบ่งเขตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๖ คน และเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ ขณะที่นายไพฑูรย์ ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกับ พลเอก ธรรมรักษ์ ได้โทรศัพท์พูดคุยกับพลเอก ธรรมรักษ์ว่า ได้ประชุมกันเรียบร้อยแล้วจะคุยเรื่องค่าใช้จ่าย พลเอก ธรรมรักษ์บอกให้ติดต่อกับ เศษ.ไอซ์ หรือพลเอก ไตรรงค์ นายไพฑูรย์ จึงได้โทรศัพท์ติดต่อกับพลเอก ไตรรงค์ พลเอก ไตรรงค์บอกว่าจะมาร่วมประชุมด้วย หลังจากนั้นประมาณ ๒๐ นาที พลเอก ไตรรงค์ กับพลโท ผดุงศักดิ์ เดินทางมาที่ศูนย์อำนวยการเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และได้พบกับแกนนำพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ สายภาคใต้จำนวนประมาณ ๒๐ คน พลเอก ไตรรงค์ ตรวจสอบความเรียบร้อยในการวางตัวผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในภาคใต้แล้ว ได้เดินทางกลับพร้อมกับพลโท ผดุงศักดิ์ เมื่อเวลาประมาณ ๒๑ นาฬิกา ต่อมาเวลาประมาณ ๒๒.๓๐ นาฬิกา พลโท ผดุงศักดิ์ กลับมาที่ศูนย์การเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มอบเงินจำนวน ๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่พยาน ต่อหน้าแกนนำดังกล่าว และพลโท ผดุงศักดิ์ ได้มอบนามบัตรของพลโท ผดุงศักดิ์ ให้แก่พยานด้วย เพื่อให้พยานติดต่อกับพลโท ผดุงศักดิ์โดยตรง จากนั้นพยานได้จ่ายเงินให้แก่แกนนำเป็นค่าสรรหาผู้สมัครสายภาคใต้คนละ ๑๐,๐๐๐ บาท และได้จ่ายให้แก่ผู้สมัครสายภาคใต้จำนวน ๓๑ เขต รายละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท และตกลงว่าเมื่อได้มีการประกาศรับรองแล้วจะจ่ายให้อีกรายละ ๕๐,๐๐๐ บาท พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงินมามอบให้พยานเป็นครั้งที่สองเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ และเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ พลโท ผดุงศักดิ์นำมาให้อีกจำนวน ๕๒๕,๐๐๐ บาท โดยครั้งนี้พยานไปรับที่ลานจอดรถสถานีรถไฟสามเสน หลังจากนั้นวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นางฐิติมา ได้ไปแจ้งความต่อเจ้าพนักงานตำรวจกองปราบปรามว่าถูกนายสุเทพหน่วงเหนี่ยวกักขัง และให้ถ้อยคำต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติม โดยไม่รับรองคำให้การตามบันทึกลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ อ้างว่าได้ให้

ถ้อยคำต่อนายสุเทพนั้น เพราะถูกข่มขู่และชักจูงให้ใส่ร้ายพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยให้เงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้นางฐิติมาได้ให้การเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ สรุปว่า ในระหว่างที่มีการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ นายไทร พลสุวรรณ ได้ขู่ว่า พยานเป็นคนปลอมแปลงเอกสารทั้งหมดเป็นคนคืออยู่ประมาณ ๑๐๐ คดี แต่นายสุเทพ สามารถช่วยพยานได้ และถ้าพยานอยากได้เงิน ให้อ้างถึงผู้บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พยานจึงตัดสินใจไปพบนายสุเทพในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพบอกให้พยานใส่ร้ายเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งว่า เป็นคนแนะนำให้พยานทำรายงาน การประชุม ย้อนหลัง และใส่ร้ายนาวาอากาศตรี ศิธา และคุณหญิงสุภารัตน์ เกตุราพันธ์ ว่าเป็นคนสั่งให้นายพันมิตร หาคคนลงสมัครรับเลือกตั้งพยานกลัวจึงได้พุดไปตามที่นายสุเทพเลี่ยมสอน โดยมีการบันทึกวีดีโอไว้ด้วย เสร็จแล้วนายสุเทพให้เงินแก่พยาน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลืออีก ๗๐๐,๐๐๐ บาท นายสุเทพตกลงว่าจะจ่ายให้เมื่อพยานได้ไปเป็นพยานที่ศาลแล้ว วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพได้ให้ตำรวจมารับพยานไปที่พรรคประชาธิปัตย์ แล้วให้นายถาวร นายวินัย เสนเนียม และนายสุวิโรช พลัง ชักถาม พร้อมบันทึกวีดีโอ และนายสุวิโรช นำเอกสารลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๔๕ มาให้พยาน ลงชื่อ เมื่อวีดีโอถูกเผยแพร่แล้ว นายสุเทพสั่งให้พยานไปอยู่ที่บ้านนายสุเทพ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อ้างว่า เกรงพยานจะไม่ได้รับความปลอดภัย วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๕ มีคนพาพยานไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานที่สำนักงานตำรวจภูธรภาค ๘ ว่า พยานไม่ได้ถูกข่มขู่ให้มาอยู่บ้านนายสุเทพ และในวันที่ ๒๓ เดือนเดียวกัน คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้ไปสอบสวนพยานที่สำนักงานตำรวจภูธรภาค ๘ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พยานได้ให้การทำนองเดียวกับที่ให้ต่อนายสุเทพ และทีมของนายถาวร เห็นว่า เมื่อคำให้การของนางฐิติมา กลับไปกลับมาเช่นนี้จึงมีปัญหาให้ต้องวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงจากนางฐิติมารับฟังได้เพียงใด นางฐิติมาให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพและต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ โดยนางฐิติมาได้ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงครั้งแรกว่า เหตุที่ต้องนำไปเปิดเผยแก่นายสุเทพ เนื่องจากเห็นว่านายสุเทพกำลังตรวจสอบเรื่องดังกล่าว โดยไม่ได้กล่าวถึงนายไทรแต่แน่นอน และยืนยันว่า ตามที่พยานได้ให้การต่อนายสุเทพและต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงนั้นเป็นไปด้วยความสมัครใจของพยานเอง ไม่มีผู้ใดบังคับขู่เข็ญหรือเสนอให้ผลประโยชน์แต่ประการใด แต่ในการที่นางฐิติมา ไม่รับรองคำให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง นางฐิติมาไม่ได้แสดง

เหตุผล และแม้จะอนุมานจากถ้อยคำเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ได้ว่านางฐิติมาให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพด้วยถูกขู่เชิญ และแตกต่างผลประโยชน์ที่นายสุเทพเสนอให้ นางฐิติมาสามารถให้การตามความจริงต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้ทันที ในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เพราะในวันดังกล่าว คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ทำการสอบสวนที่สำนักงานตำรวจภูธรภาค ๘ อันเป็นสถานที่ราชการ และต่อหน้าสื่อมวลชนจำนวนมาก ซึ่งนางฐิติมาไม่อยู่ในสถานะที่จะถูกบังคับขู่เชิญได้ แต่นางฐิติมา ก็ยังยืนยันรับรองความถูกต้องของถ้อยคำที่ให้แก่นายสุเทพ และทำให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงในวันดังกล่าวเป็นทำนองเดียวกับที่ให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพ ที่นางฐิติมาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ในการสอบสวนเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่าได้ให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพ โดยอ่านข้อความที่นายสุเทพจัดพิมพ์ให้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ในกระดาษ เอ ๔ นั้น เห็นว่า นางฐิติมาพูดบันทึกวิธีโออยู่เป็นเวลานาน หากเป็นการพูดจากข้อความที่นายสุเทพเตรียมไว้ให้ ดังที่นางฐิติมากล่าวอ้าง ข้อความดังกล่าวต้องมีความยาวมาก แม้จะเป็นการพูดตามข้อความที่เตรียมไว้โดยไม่ต้องอ่าน ก็ยังต้องใช้เวลาในการท่องจำทั้งหมด นางฐิติมาให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า พยานไปบันทึกวิธีโอที่ทำการพรรคประชาธิปัตย์เวลาประมาณ ๑๐.๓๐ นาฬิกา เสร็จเมื่อเวลาประมาณ ๑๒ นาฬิกา โดยใช้เวลาเพียงประมาณ ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที เมื่อคำนวณแล้วไม่น่าเป็นไปได้ที่นางฐิติมาจะจำข้อความที่พิมพ์ไว้ให้ได้ทั้งหมดก่อนการบันทึกวิธีโอ คำกล่าวอ้างของนางฐิติมาขัดต่อพยานหลักฐานและวัตถุพยานอย่างชัดเจน และในคำให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่สำนักงานตำรวจภูธรภาค ๘ เป็นที่ปรากฏชัดว่านางฐิติมาให้การด้วยความสมัครใจ ไม่มีการข่มขู่ หรือจัดพิมพ์ข้อความมาให้ แต่นางฐิติมาก็ยังให้การโดยละเอียดว่า ได้รับเงินมาจากใคร ที่ใด เมื่อใด จำนวนเท่าใด และมีใช้จ่ายอย่างไรบ้าง ปรากฏหลักฐานบางส่วนตามเอกสารหมายเลข ร.๖๒/๑ ถึง ร.๖๒/๑๓ ที่นางฐิติมาได้ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งลงชื่อรับเงินไว้ สอดคล้องกับที่ให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพ และจากข้อเท็จจริงที่นางฐิติมายอมรับว่า เมื่อได้ให้ถ้อยคำต่อนายสุเทพแล้ว ต้องเดินทางไปอยู่ในอารักขาของนายสุเทพ ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีระยะหนึ่ง อันบ่งชี้ให้เห็นว่า นางฐิติมาเห็นอยู่แล้วว่า อันตรายที่จะเกิดขึ้นจากการกล่าวถึงข้อเท็จจริงดังที่นั่นรุนแรงถึงชีวิต หากไม่มีมูลความจริงแล้วเชื่อว่า นางฐิติมาคงไม่กล้าแต่งเรื่องขึ้นมาให้การปรักปรำพรรคการเมืองของตนเอง และพรรคการเมืองอื่น รวมทั้งบุคคลในระดับผู้บริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

ซึ่งเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ในเวลานั้น นอกจากนี้ นางฐิติมายังให้การเพิ่มเติมต่อ คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ ว่า เงินที่พยานและนายพันมิตร นำมาจ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ในเขตกรุงเทพมหานคร คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท และผู้สมัครใน ภาคใต้คนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ บาทเป็นเงินของผู้ให้การสนับสนุนพรรคแต่พยาน ไม่ยอมระบุนาม อันเป็นการยอมรับว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนจากบุคคลอื่นจริง ซึ่งการรับเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง เป็นเรื่องที่ต้องเปิดเผย ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๖ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า เมื่อพรรคการเมือง ได้รับการบริจาคเงิน ให้พรรคการเมืองเปิดเผยรายชื่อผู้บริจาคและจำนวนเงินที่ได้รับการบริจาคตาม หลักเกณฑ์ และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ดังนั้นหากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงิน สนับสนุนในการเลือกตั้งโดยชอบแล้ว นางฐิตีมาสามารถเปิดเผยชื่อผู้ให้การสนับสนุน โดยไม่เป็นที่ เสียหายแก่บุคคลใด ที่นางฐิตีมา ปกปิดไม่ยอมเปิดเผยเช่นนี้ทำให้เห็นได้ว่า การให้เงินสนับสนุนแก่พรรค ผู้ถูกร้องที่ ๓ ดังกล่าวนี้ เป็นการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับถ้อยคำของนางฐิตีมา ที่พรรคประชาธิปัตย์ และคำให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นอย่างดี พฤติการณ์ของนางฐิตีมา แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่านางฐิตีมา เพิ่งมาให้การบิดเบือนความจริงในภายหลัง คำให้การของนางฐิตีมา ที่ปฏิเสธคำให้การของตนเองที่ พรรคประชาธิปัตย์และต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง จึงไม่มีน้ำหนักรับฟัง สำหรับ นายบุญابرมีภณ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ แม้ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่านายบุญابرมีภณ เป็นผู้รับเงินจากพลเอก ธรรมรักษ์ โดยตรง แต่ได้ความจากคำให้การของนายบุญابرมีภณ ต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๑๘ ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่มีเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่ในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ กลับมีผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๕ คน แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๑๒๑ คน ที่นายบุญابرมีภณอ้างว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองนั้น ได้ความจากนายแฟนดี ปะสุ ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ว่า พยานได้รับเงินจากนางฐิตีมา เป็นค่าใช้จ่ายในการ เลือกตั้งจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท อันเป็นการยืนยันให้เห็นว่า คำกล่าวอ้างของนายบุญابرมีภณไม่อาจ เชื่อถือได้ นายบุญابرมีภณ ยังให้การต่อไปว่า พยานได้ตรวจสอบสมาชิก ที่จะลงสมัครรับเลือกตั้ง ในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ทุกคน ดังนี้ นายบุญابرมีภณ ย่อมใส่ใจต่อการส่งสมาชิกสมัคร

รับเลือกตั้ง และรู้เห็นเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายของผู้สมัครในนามพรรคของตนเป็นอย่างดี เมื่อฟังว่าพลเอก
ธรรมรักษ์ให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และมีการจ่ายเงินดังกล่าวเป็นค่าใช้จ่ายแก่แกนนำ
ของพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้สรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในแต่ละเขต และให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
จึงเชื่อได้ว่านายบุญบารมีภณ รู้เห็นในการที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ รับเงินสนับสนุนจากบุคคลอื่น อันเป็น
พฤติการณ์ที่แสดงว่านายบุญบารมีภณ รับเอาเงินสนับสนุนดังกล่าวด้วย ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้
จึงฟังได้ว่า นายบุญบารมีภณ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และนางฐิติมา ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนจากพลเอก ไตรรงค์
และพลโท ผดุงศักดิ์ เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบ
แบ่งเขตของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ จริง และการที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินมา ๓ ครั้งเป็นจำนวน
รวมกันถึง ๓,๖๗๕,๐๐๐ บาท ย่อมเป็นไปได้ที่จะเป็นเงินส่วนตัวของพลเอก ไตรรงค์ หรือพลโท
ผดุงศักดิ์ เนื่องจากพลเอก ไตรรงค์กับพลโท ผดุงศักดิ์ ไม่มีความเกี่ยวข้องเป็นส่วนตัวหรือทางการเมือง
กับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ หรือนายบุญบารมีภณ หรือนางฐิติมา แต่ประการใด ขณะเกิดเหตุพลเอก
ไตรรงค์ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษกองทัพบกช่วยราชการสำนักงานรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม ส่วนพลโท ผดุงศักดิ์ มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยฝ่ายเสนาธิการทหารประจำรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงกลาโหม จึงนับว่าพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ มีความใกล้ชิดกับพลเอก ธรรมรักษ์
เป็นอย่างยิ่ง และเป็นไปได้ที่พลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ จะช่วยทำงานอื่นนอกจากงานราชการ
ประจำให้แก่พลเอก ธรรมรักษ์ด้วย ข้อเท็จจริงยังได้ความจากนางฐิติมาว่า ก่อนพลเอก ไตรรงค์และ
พลโท ผดุงศักดิ์ เดินทางไปที่ศูนย์อำนวยการเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อตรวจดูการวางตัวผู้สมัคร
รับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในเขตเลือกตั้งภาคใต้ โดยนายไพฑูรย์ซึ่งเป็นผู้ประสานงานได้
โทรศัพท์ติดต่อกับพลเอก ธรรมรักษ์เรื่องค่าใช้จ่าย หลังจากพลเอก ไตรรงค์กับพลโท ผดุงศักดิ์
กลับไปแล้ว ประมาณ ๑ ชั่วโมง ๒๐ นาที พลโท ผดุงศักดิ์ได้นำเงินมามอบให้แก่นางฐิติมาจำนวน
๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท และนางฐิติมาได้แจกจ่ายให้แก่แกนนำที่จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งทันทีคนละ
๑๐,๐๐๐ บาท และจ่ายให้แก่ผู้ที่จะลงสมัครอีกคนละ ๓๐,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ บาท เป็นจำนวน ๓๑ เขต
พฤติการณ์เช่นนี้ เป็นเหตุผลให้ฟังได้ว่า พลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ กระทำในฐานะตัวแทน
ของพลเอก ธรรมรักษ์

ประเด็นข้อ ๘.๕ นายบุญบารมีภณ หรือนายบุญอุทิศพล ชินราช ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นเท็จ ให้นำไปเป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความเป็นยุติจากคำให้การของนายบุญบารมีภณ ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๓๘ และวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ ตามเอกสารหมายเลข ร.๓๗ ว่า ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ พยานได้ตรวจสอบความเป็นสมาชิกของพรรคที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งทุกคน เมื่อเห็นว่าถูกต้องจึงได้ออกหนังสือรับรองให้ไปสมัครรับเลือกตั้ง มีผู้สมัครรับเลือกตั้งของสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งเป็นประเภทสมาชิกกิตติมศักดิ์ทั้งหมด จำนวนรวม ๑๒๖ คน โดยเป็นผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อจำนวน ๕ คน แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจำนวน ๑๒๑ คน คณะกรรมการการเลือกตั้งให้การรับรองผู้สมัครแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมด ส่วนผู้สมัครแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียง ๕ คน และในการออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพยานเป็นผู้ลงนาม หากพยานไม่อยู่ก็จะมอบหมายให้นายพันมิตร เป็นผู้ลงนามแทน โดยพยานลงนามเองเป็นจำนวนประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง อันเป็นการยืนยันว่า นายบุญบารมีภณ ได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกให้แก่ผู้ที่ลงสมัคร ในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยได้ทำการตรวจสอบคุณสมบัติการเป็นสมาชิกด้วยตนเองก่อนลงชื่อรับรอง นายบุญบารมีภณ อ้างว่าสมาชิกที่ได้ออกหนังสือรับรองให้ทั้งหมดได้ผ่านมติที่ประชุมของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ครั้งที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ แต่ทางพรรคไม่ได้รายงานนายทะเบียนพรรคการเมือง เพราะเป็นการนำสมาชิกดังกล่าวเข้าแทนสมาชิกที่ลาออก ตาย หรือถูกปรับออก ตามข้อ ๑๕ ของข้อบังคับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และเหตุที่ไม่ผ่านการรับรองคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เนื่องจากไม่มีชื่อเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในฐานข้อมูลของนายทะเบียนพรรคการเมือง เห็นว่าตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๑๔ บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองต้องจัดทำทะเบียนสมาชิกให้ตรงตามความเป็นจริงเก็บรักษาไว้ ณ ที่ตั้งสำนักงานใหญ่ของพรรคการเมืองและพร้อมที่จะให้นายทะเบียนหรือผู้ซึ่งนายทะเบียนมอบหมายตรวจสอบได้ พรรคสอง บัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา พร้อมด้วยรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกดังกล่าวตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด ให้นายทะเบียนทราบภายในเดือนมกราคมของทุกปี บทบัญญัติดังกล่าวนี้ สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจนว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ให้มี

การแจ้งรายชื่อสมาชิกพรรคการเมืองทุกพรรค ต่อนายทะเบียนตามความเป็นจริง ไม่ว่าจะเพิ่มสมาชิกเพิ่มหรือลดในพรรคการเมืองประการใด หัวหน้าพรรคการเมืองนั้นต้องทำบัญชีแสดงให้เห็นอย่างละเอียดว่ามี การเพิ่มหรือลดเป็นจำนวนเท่าใด พร้อมทั้งต้องแสดงรายชื่อ อาชีพ และที่อยู่ของสมาชิกที่เข้ามาเพิ่ม และส่วนที่ลดลงด้วย ผลของการบัญญัติไว้เช่นนี้เห็นได้ชัดประการหนึ่งว่า เพื่อสะดวกแก่การตรวจสอบว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น ๆ ครบกำหนดเก้าสิบวัน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๓ (๔) หรือไม่ ซึ่งนายบุญบารมีภณ ในฐานะหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ย่อมทราบเป็นอย่างดีว่า ต้องปฏิบัติตามนั้น จึงจะเป็นผลให้สมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เป็นผู้มีคุณสมบัติสมัครรับเลือกตั้งได้ แต่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย ยิ่งไปกว่านั้นนายบุญบารมีภณ ยังดำเนินการเพิ่มสมาชิกกิตติมศักดิ์ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ด้วยการนำชื่อเข้าไปสวมแทนสมาชิกที่ลาออก ตาย หรือถูกปรับให้ออกทั้งที่รู้ว่าเป็นการไม่ถูกต้อง อันเป็นการจัดทำบัญชีการเข้าเป็นสมาชิกรวมทั้งจำนวนสมาชิกที่เพิ่มหรือลดไม่ตรงตามความเป็นจริง ที่นายบุญบารมีภณ อ้างว่าผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกครบเก้าสิบวันนั้น เป็นเพียงการอ้างเอาตามเอกสารที่ตนได้ทำขึ้นเองโดยไม่ถูกต้องและไม่นำพาต่อการปฏิบัติตามกฎหมายจึงรับฟังไม่ได้ ข้อเท็จจริงยังได้ความจากบันทึกคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง เอกสารหมายเลข ร.๑๘๗ ซึ่งร้อยตำรวจเอก มนูญ วิเชียนนิตย์ อนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ได้บันทึกไว้ว่า เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๕ ได้ไปทำการสอบสวน นายรัฐวิทย์ แทนศรีเกียรติ ผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในเขตเลือกตั้งที่ ๒๖ กรุงเทพมหานคร และนายสมมุติ วงศ์ราษฎร์ ผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในเขตเลือกตั้งที่ ๓๓ กรุงเทพมหานคร ที่บ้านเลขที่ ๕/๑๓๕ หมู่ที่ ๑๖ ตำบลบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้ความจากนายสมมุติว่าในการไปสมัครรับเลือกตั้ง นายสมมุติได้ชวนผู้สมัครอื่นไปด้วยกันอีก ๓ คน คือนายรัฐวิทย์ นายสุชาติ สวงโท และนายกำพล คราบุรี และในการสมัครเป็นสมาชิกพรรค บุคคลทั้งสามดังกล่าวได้ฝากใบสมัครให้นายสมมุติไปส่งให้แก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ และเมื่อทำการสอบสวนเสร็จแล้ว นายสมมุติ ได้ยอมรับต่อร้อยตำรวจเอก มนูญ ว่า นายสมมุติไปสมัครเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในวันที่เดินทางไปศูนย์อำนาจการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อเตรียมเอกสารในการสมัครรับเลือกตั้ง ทางพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ บอกว่าไม่มีปัญหา โดยจะนำชื่อไปแทนสมาชิกที่พ้นไปแล้ว และนายบุญบารมีภณ ได้นำไปอ้างในศาลฎีกาด้วยข้อเท็จจริงจึงเป็นที่ชัดเจนว่าผู้สมัคร

รับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่วนหนึ่ง สมัครเป็นสมาชิกพรรคก่อนวันสมัครรับเลือกตั้ง เพียงไม่กี่วัน โดยนายบุญญาบารมีภณดำเนินการให้นำชื่อผู้ที่จะส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง ในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มาสวมแทนสมาชิกเดิมที่ลาออก ตาย หรือถูกปรับออก เพื่อให้เป็นหลักฐานว่าสมาชิกเหล่านั้นมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ครบถ้วนนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง พฤติการณ์ดังกล่าว บ่งบอกให้เชื่อได้ว่านายบุญญาบารมีภณ รู้ว่าสมาชิกที่ส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ครบถ้วน การออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้แก่ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของนายบุญญาบารมีภณ เป็นการจงใจออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จ เพื่อให้นำไปเป็นหลักฐานสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามที่ผู้ร้องกล่าวหาจริง

ประเด็นข้อ ๕ การกระทำที่ผู้ร้องอ้างถือว่าเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ หรือไม่ พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงในส่วนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับความเป็นยุติว่า พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ต่างเป็นกรรมการบริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และมีตำแหน่งทางการเมือง โดยพลเอก ชรรมรักษ์ มีตำแหน่งเป็นรองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นอกจากนี้พลเอก ชรรมรักษ์ ยังเป็นประธานคณะกรรมการเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนนายพงษ์ศักดิ์ มีตำแหน่งเป็นรองเลขาธิการพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ย่อมมีภาระหน้าที่สำคัญและมีอำนาจสั่งการภายในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ การมีตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการเลือกตั้งของพลเอก ชรรมรักษ์ เป็นเพียงหน้าที่เฉพาะซึ่งพลเอก ชรรมรักษ์ได้รับมอบหมายสำหรับการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เท่านั้น แต่พลเอก ชรรมรักษ์ยังมีหน้าที่ในการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ในฐานะรองหัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อยู่ด้วย เช่นเดียวกับนายพงษ์ศักดิ์ ในฐานะเลขาธิการของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ จึงมีสถานะเป็นผู้บริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แม้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีสภาพเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ และมีบทบัญญัติในมาตรา ๒๐ ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง และในวรรคสองมาตราเดียวกัน บัญญัติว่าให้หัวหน้า

พรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งคนใดหรือหลายคนทำการแทนก็ได้ ก็เป็นเรื่องวิธีการที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะทำนิติกรรมกับบุคคลภายนอก แต่ในเรื่องทั่วไปแล้วข้อเท็จจริงเป็นที่รู้กันทั่วไปว่า ในการกระทำของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่ถือว่าเป็นการกระทำของพรรคการเมืองนั้น จะเคร่งครัดเอาตามการมอบหมายเป็นหนังสือทุกกรณีย่อมขัดกับทางปฏิบัติจริง เพราะเป็นไปได้ที่หัวหน้าพรรคการเมืองจะทำการมอบหมายเป็นหนังสือ เพื่อให้ผู้อื่นทำการแทนในนามพรรคการเมืองได้ทุกเรื่อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นการกระทำอันต้องห้ามโดยกฎหมาย แม้จะเป็นการกระทำที่กรรมการผู้บริหารของพรรครู้เห็นร่วมกัน การมอบหมายเป็นหนังสือก็ไม่อาจมีขึ้นได้โดยเด็ดขาด การดำเนินการเพื่อประโยชน์แก่พรรคการเมือง แม้ไม่มีการมอบหมายเป็นหนังสือ จึงอาจถือเป็นการกระทำแทนพรรคการเมืองได้ พฤติการณ์ของพลเอกธรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ที่ให้เงินแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ บังชี้ได้ว่าให้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในการส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ประชาชนไม่นิยมในพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือเขตเลือกตั้งที่เป็นฐานคะแนนของที่เป็นคู่แข่งทางการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นฝ่ายชนะการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยมีสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งทั้งสิ้น ๓๗๗ คน ทำให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดตั้งรัฐบาลพรรคเดียว และในการเลือกตั้งวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ รัฐบาลที่จัดตั้งโดยพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังเป็นรัฐบาลรักษาการ ประกอบกับการคว่ำบาตรไม่ยอมส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งของพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ซึ่งเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่ ทำให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ สามารถส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้อย่างสมบูรณ์ทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตในทุกเขตเลือกตั้ง ในขณะที่พรรคการเมืองอื่นซึ่งเห็นได้จากการประชุมร่วม ๑๖ พรรค เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ว่าเป็นเพียงพรรคการเมืองขนาดเล็กเช่นเดียวกับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นที่ประจักษ์ว่าในการเลือกตั้ง วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๘ นอกจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว พรรคการเมืองอื่น ๆ ไม่มีศักยภาพพอที่จะเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลได้ เหตุดังกล่าวนี้อยู่ในวิสัยปกติที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความเชื่อมั่นว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะเป็นพรรคที่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเป็นจำนวนมากเหมือนเมื่อครั้งที่ผ่านมาและสามารถ

เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลได้ ความรู้สึกเช่นนี้ย่อมเกิดขึ้นแก่ผู้บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ตั้งแต่พ้นตำรวโท ทักษิณ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปจนถึงกรรมการบริหารพรรค ตลอดจนสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทุกคน ซึ่งในเรื่องนี้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ได้ให้ถ้อยคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ยืนยันว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีโอกาสเช่นนั้น จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่น่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยพ้นตำรวโท ทักษิณ ไปสู่ความพยายามให้การเลือกตั้งบรรลุผลมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อครบจำนวนหนึ่งร้อยคน และแบบแบ่งเขตครบจำนวนสี่ร้อยคน ตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เพื่อให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลขึ้นบริหารประเทศต่อไป ดังนั้นการกระทำของกรรมการบริหารพรรคคนอื่น ๆ ที่ดำเนินไปเพื่อประโยชน์ของพรรคย่อมอยู่ในความรู้เห็น และได้รับความยินยอมโดยปริยายของพ้นตำรวโท ทักษิณ ผู้เป็นหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตลอด พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ผู้บริหารระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหน้าที่ช่วยดูแลให้การเลือกตั้งของพรรคดำเนินไปในแนวทางเดียวกับหัวหน้าพรรค จึงต้องประสานงานและปรึกษารือกับพ้นตำรวโท ทักษิณอย่างใกล้ชิด การปฏิบัติหน้าที่ของพ้นตำรวโท ทักษิณ พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ จึงต้องอยู่ในลักษณะรู้เห็นการกระทำของกันและกันในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ตลอดจนการรู้เห็นในวิธีการส่งผู้สมัครของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าว จึงเป็นไปไม่ได้ที่ พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์จะกระทำไปโดยพลการ และตามข้อเท็จจริงที่ฟังได้จากการไต่สวนว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินจากพลเอก ชรรมรักษ์เป็นจำนวนมากถึง ๓,๖๗๕,๐๐๐ บาท นั้น เชื่อได้ว่า เป็นเงินของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อย่างแน่นอน ไม่ใช่เงินส่วนตัวของพลเอก ชรรมรักษ์ หรือนายพงษ์ศักดิ์ และการนำเงินของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกมาใช้จ่ายเป็นจำนวนมากเช่นนี้ ต้องเป็นที่รู้กันในระหว่างผู้บริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ และเป็นเหตุให้พลเอก ชรรมรักษ์ ต้องชี้แจงว่าเป็นการใช้จ่ายในเรื่องใด จึงเป็นไปไม่ได้ที่พลเอก ชรรมรักษ์จะเอามาโดยพลการและพ้นตำรวโท ทักษิณไม่รู้เรื่อง ทั้งการใช้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองขนาดเล็กให้มีความสามารถในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งประกบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงเงื่อนงำที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตรง และเป็นเรื่องสำคัญยิ่งสำหรับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ย่อมเป็นวิสัยปกติในการร่วมกันดูแลการเลือกตั้งของพรรค ซึ่งพลเอก ชรรมรักษ์จะต้องปรึกษาหรือรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์

การเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้พ้นตำราจโท ทักษิณเป็นระยะ ๆ ซึ่งไม่ปรากฏว่าพ้นตำราจโท ทักษิณ ได้โต้แย้งการกระทำของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ดังกล่าวแต่ประการใด กรณีจึงถือได้ว่าการกระทำร่วมกันของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ เป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑

สำหรับพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า นายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และนายบุญบารมีภณ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องกับอย่างใกล้ชิด กับการรับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยมีวัตถุประสงค์ เป็นการหลีกเลี่ยงมิให้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และ นายบุญทวีศักดิ์ร่วมกับนายอมรวิทย์ แก้วไขทะเลเขียนสมาชิกในฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อส่งคนซึ่งไม่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้ง ทั้งนายบุญทวีศักดิ์และนายบุญบารมีภณ ได้ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ตามลำดับ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ย่อมถือได้ว่า เป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ด้วยเช่นกัน

ประเด็นข้อ ๑๐ การกระทำที่ผู้ร้องกล่าวหาเข้าหลักเกณฑ์ที่อาจตั้งยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) และ (๓) หรือไม่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ บัญญัติว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญตั้งยุบพรรคการเมือง (๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (๒) กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๓) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (๔) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ เห็นว่า ประเทศไทยมีการปกครองแบบประชาธิปไตย อันอาจธิปไตย หรืออำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นของปวงชนชาวไทย สถาบันหลักที่ใช้ อำนาจอธิปไตย คือ สภานิติบัญญัติ เป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ในการพิจารณาร่างกฎหมายและ ออกกฎหมาย รัฐบาลเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร อันหมายถึง อำนาจในการปกครองประเทศ ซึ่งต้องเป็นไปตามกฎหมาย และศาลเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ ในทางการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี หรือตัดสิน

ข้อพิพาทหรือตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิด จึงเห็นได้ว่า ผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ ต่างเป็นอิสระจากกัน ส่วนคำว่าอำนาจปกครอง หมายถึง อำนาจในการใช้กฎหมาย หรือบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย และคำว่าฝ่ายบริหารตามรัฐธรรมนูญ หมายถึงผู้ใช้อำนาจบริหาร อันได้แก่คณะรัฐมนตรี ดังนั้นการได้มาซึ่งอำนาจปกครองย่อมหมายถึง การได้มาซึ่งอำนาจในการบริหาร ประเทศ มิใช่การได้มาซึ่งการใช้อำนาจทั้งสาม เจตนารมณ์ของมาตรา ๖๖ (๑) จึงไม่อาจหมายถึง การปฏิบัติหรือทำรัฐประหาร ให้ได้มาซึ่งความสามารถในการควบคุมการใช้อำนาจทั้งสามดังที่พรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ กล่าวอ้าง ส่วนการกระทำอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามมาตรา ๖๖ (๑) หมายถึง การกระทำที่ตรงกันข้ามหรือสวนทางกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการปกครองระบอบประชาธิปไตยตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ซึ่งหมายถึง การเลือกตั้งที่เป็นไปโดยสุจริตตามเจตนาในรัฐธรรมนูญ สำหรับการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคง ของรัฐหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๖๖ (๑) มิได้มีการ บัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ว่า หมายถึงการกระทำในลักษณะใด หรือต้องเป็นการกระทำที่รุนแรงเพียงใด จึงต้องพิจารณาถึงความร้ายแรง ในผลแห่งการกระทำ ซึ่งส่วนหนึ่งพอเทียบได้กับบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑ ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร มาตรา ๑๐๓ ถึงมาตรา ๑๓๕ ผู้ร้องอ้างเหตุ ในคำร้องเพื่อขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสาม รวมสรุปได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้เงินสนับสนุน แก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งแบบ แบ่งเขตแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เพื่อหลีกเลี่ยงการที่จะต้องมีคะแนนเสียง ไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น และได้ร่วมกันสนับสนุนให้มีการติดต่อ เปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เป็นสมาชิกไม่ครบเก้าสิบวันให้ครบเก้าสิบวัน อันเป็นการสนับสนุนให้มีการปลอมแปลงเอกสาร และนายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ นายบุญอารมิกณ หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ต่างได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง อันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ หรือพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ แล้วแต่กรณี ซึ่งมีได้เป็นสมาชิกครบเก้าสิบวัน นำไปใช้เป็นหลักฐานประกอบการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามเข้าหลักเกณฑ์เป็นการทุจริตการเลือกตั้งอันอาจเป็นปฏิปักษ์ต่อ

การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ และขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีความมุ่งหวังให้การเลือกตั้งดำเนินไปได้สำเร็จและมีสมาชิกของตนได้รับเลือกตั้งมากที่สุด เพื่อเป็นฝ่ายที่มีเสียงข้างมากจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาบริหารประเทศ การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีลักษณะเป็นการเพื่อให้ได้มาซึ่งการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติมาตรา ๖๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ อีกด้วย

ประเด็นข้อ ๑๑ สมควรยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามหรือไม่ ปัญหานี้แม้พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพียงพรรคเดียว แต่เมื่อตามบทบัญญัติในมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้อยู่ในดุลพินิจของศาลรัฐธรรมนูญที่อาจมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่ได้กระทำการตามที่บัญญัติไว้ใน (๑) ถึง (๔) จึงต้องวินิจฉัยไปถึงพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ด้วย เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ดังวินิจฉัยมาแล้วข้างต้นว่า พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยพลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ให้เงินสนับสนุนแก่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยนายบุญทวีศักดิ์ หัวหน้าพรรค และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ โดยนายบุญบารมีภณ หัวหน้าพรรค เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง เพื่อช่วยเหลือผู้สมัครพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หลีกเลี่ยงไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละสิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบางเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และได้ร่วมกันสนับสนุนให้มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลการเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เป็นสมาชิกไม่ครบเก้าสิบวัน ให้ครบเก้าสิบวันเพื่อให้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องทั้งสามล้วนเป็นการดำเนินกิจการทางการเมือง ในลักษณะจงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มุ่งจะให้การเลือกตั้งดำเนินไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม ตามข้อเท็จจริงที่ได้ความจากนายบุญทวีศักดิ์ และนายบุญบารมีภณ ว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่มีเงินสนับสนุนให้แก่สมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในการลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่กลับรับเงินจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มาใช้ในการดำเนินกิจการเลือกตั้ง และจัดหาบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) แล้วแก้ไขคุณสมบัติในฐานะข้อมูลให้ปรากฏว่า เป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ เป็นสมาชิกพรรคการเมืองครบเก้าสิบวันเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่า พรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ ผู้ให้เงินค่าใช้จ่าย พรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ผู้ยอมรับเงิน ต่างดำเนินการเลือกตั้ง โดยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ เป็นพฤติการณ์ในทำนองการจ้างและรับจ้างหาผู้สมัครรับเลือกตั้ง แทนพรรคการเมืองที่ไม่ยอมส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งข้อเท็จจริงฟังได้ว่าพลเอก ธรรมรักษ์ ได้มอบเงินให้แก่นายชวการที่กระทรวงกลาโหม เพื่อนำไปมอบให้แก่นายบุญทวีศักดิ์ เป็นค่าใช้จ่าย ในการสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ ๕๐,๐๐๐ บาท ต่อมานายทวี คนสนิทของพลเอก ธรรมรักษ์ นำมาให้ที่โรงแรมกานต์มณี ซึ่งมีการเปิดห้องไว้สำหรับใช้เป็นที่พักของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ อีก ๓๖๐,๐๐๐ บาท สำหรับใส่ซองแจกจ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ซองละ ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๘ ซอง และนายทวียังได้นำมอมอบให้แก่นายชวการ ที่โรงแรมเดียวกันอีก ๑๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อโอนไปให้แก่นายสุขสันต์ เป็นค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๒ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ปรากฏชัดว่าได้รับเงินจากพรรคผู้ถูกร้อง ที่ ๑ โดยพลเอก ธรรมรักษ์เป็นจำนวนถึง ๓,๖๓๕,๐๐๐ บาท ส่อให้เห็นว่าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ใช้เงิน ในการสนับสนุนพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ในลักษณะเป็นการใช้เงินทุ่มเทให้ฝ่ายพรรค ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นจำนวนมาก เพื่อเป็นเสียงข้างมากและเป็นฝ่ายจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมา บริหารประเทศ การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามคั้งว่านี้ เป็นการแสวงประโยชน์จากการเลือกตั้ง ย่อมส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันอย่างรุนแรงตามมา โดยอาจเป็นการออกนโยบายพัฒนาบ้านเมือง เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองและพวกพ้อง หรือที่เรียกได้ว่าเป็นการทุจริตเชิงนโยบาย อันก่อความเสียหาย แก่ประเทศชาติและเป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุขอย่างใหญ่หลวง ยิ่งไปกว่านั้นการที่ พลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ซึ่งเป็นผู้บริหาร ระดับสูงของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ มีส่วนรู้เห็นในการที่นายบุญทวีศักดิ์กับพวก ดำเนินการส่งผู้สมัคร รับเลือกตั้ง โดยเปลี่ยนแปลงแก้ไขฐานข้อมูลให้ผู้ที่มุ่งหมายจะให้สมัครรับเลือกตั้ง แต่ขาดคุณสมบัติ การเป็นสมาชิกพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ถึงเก้าสิบวัน ให้ปรากฏเป็นหลักฐานอันเป็นเท็จว่า เป็นผู้สมัคร ที่มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน รวมทั้งการที่นายบุญทวีศักดิ์และนายบุญบาบามีภณ ในฐานะหัวหน้าพรรค ต่างออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ ให้แก่ผู้ที่ ลงสมัครในนามพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะสมัคร

รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้นำไปใช้ในการสมัครรับเลือกตั้ง โดยต่างทราบดีว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดร้ายแรง แสดงให้เห็นว่าการดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องทั้งสามปราศจากอุดมการณ์และความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งแต่การแสวงหาประโยชน์จากการเมือง ยิ่งกว่าการเสนอตนเข้ามาสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ และอำนวยความสะดวกสบายให้แก่ประชาชน หากพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามรวมทั้งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องทั้งสาม ยังดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไป อันต้องมีการแข่งขันกับพรรคการเมืองอื่นเป็นอย่างสูงในการเลือกตั้ง ย่อมมีโอกาสให้พรรคผู้ถูกร้องทั้งสามดำเนินการโดยทุจริตอย่างเช่นที่ผ่านมาได้อีก ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่าการยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ บ้านเมืองจะเกิดความวุ่นวาย ต่างชาติจะขาดความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย นักลงทุนต่างชาติไม่กล้าเข้ามาลงทุนในประเทศไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศโดยตรง ผลที่จะตามมาคือปัญหาอาชญากรรมและปัญหาสังคม อาจมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปยังแห่งที่มีการจ้างงาน เด็ก คนชราอาจถูกทอดทิ้งไว้ในชนบท ขาดผู้ดูแลเอาใจใส่ นั่น ล้วนเป็นการคาดเดาของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เองทั้งสิ้น เพราะหากการเลือกตั้งเป็นอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมตามครรลองแห่งระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง รวมทั้งการบริหารประเทศของรัฐบาลเป็นไปอย่างโปร่งใส ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน และการเอารัดเอาเปรียบทางสังคม ไม่ตัดดวงเอาผลประโยชน์แก่ตนเอง และพวกพ้องแล้ว ยิ่งเป็นผลให้การเมืองมีเสถียรภาพมั่นคง ศักยภาพของประเทศย่อมเป็นที่เชื่อถือของนานาประเทศ ทำให้ต่างประเทศกล้าที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย อันส่งผลให้ประเทศได้รับการพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัญหาต่างๆ ที่พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ หยิบยกขึ้นมาอ้างย่อมไม่อาจเกิดขึ้นหรือเบาบางลงได้เป็นอย่างมาก ด้วยเหตุดังกล่าวที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น จึงเป็นการสมควรต้องยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสาม

ประเด็นข้อ ๑๒ ผู้ร้องจะอ้างประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เป็นเหตุเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคได้หรือไม่ พรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้การต่อสู้ในคำชี้แจงว่า เหตุยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ คือ พรรคการเมืองกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) ดังกล่าว แต่ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองเฉพาะในกรณีที่พรรคการเมืองนั้น กระทำการต้องห้าม

ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๖ (๔) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เท่านั้น คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีบทบัญญัติที่พรรคการเมืองต้องถูกยุบไว้ในมาตรา ๖๖ ว่า เมื่อพรรคการเมืองกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ อาจถูกศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคการเมืองได้ (๑) กระทำการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งไม่ได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ (๒) กระทำการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (๓) กระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมายหรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (๔) กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๕๓ แม้ถ้อยคำในมาตรานี้ จะใช้คำว่าพรรคการเมืองที่ต้องยุบกระทำการตามที่ระบุไว้ในอนุมาตรา (๑) ถึง (๔) แต่หากพรรคการเมืองใดกระทำการดังกล่าวแล้ว อาจถูกลงโทษถึงขั้นยุบพรรคจึงเป็นบทบัญญัติที่ห้ามพรรคการเมืองกระทำการนั่นเอง หากแต่การกระทำที่ต้องห้ามตามมาตรา ๖๖ (๔) ซึ่งใช้ถ้อยคำว่ากระทำการฝ่าฝืนเท่านั้น ข้อต่อสู้ของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเป็นการแปลความกฎหมายที่ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง เมื่อประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมือง ระบุว่า เพราะเหตุพรรคการเมืองกระทำการอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงหมายถึงการกระทำตามที่บัญญัติไว้ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) ถึง (๔) คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง โดยอาศัยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ได้

ประเด็นข้อ ๑๓ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๒๗ มีผลใช้บังคับย้อนหลังหรือไม่ เห็นว่า ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นคำสั่งหรือข้อบังคับที่ออกโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุขซึ่งมีฐานะเป็นรัฐอธิปัตย์ มีอำนาจเปลี่ยนแปลง แก้ไข ยกเลิก และตรากฎหมายขึ้นมาใช้ บังคับในการที่จะบริหารประเทศ ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และฉบับที่ ๒๗ จึงมีสถานะเป็นกฎหมาย มีผลใช้บังคับ โดยทั่วไปตั้งแต่วันที่ ๒๑ และวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ ซึ่งเป็นวันประกาศ เป็นต้นไป แต่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ข้อ ๑ เค็ม ได้สิ้นสุดลงในวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ เนื่องจากมีการประกาศ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๑ ให้ยกเลิกและใช้ความใหม่แทน พร้อมกับประกาศใช้ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๒ ถึงข้อ ๔ แม้จะมี บทบัญญัติเกี่ยวกับการใช้กฎหมายไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒ ว่าบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่ กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ และในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในขณะกระทำนั้น บัญญัติ เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น ต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ใน กฎหมาย และวรรคสอง บัญญัติว่า ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำ เช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มี คำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง อันเป็นการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนซึ่งเป็นไป ตามหลักทั่วไปว่า โทษทางอาญาไม่มีผลบังคับย้อนหลังไปถึงการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นก่อนเวลา บังคับของกฎหมายอาญาที่ประกาศใช้ในภายหลัง เว้นแต่บทบัญญัติของกฎหมายอาญาที่ประกาศใช้ใน ภายหลัง แตกต่างไปจากกฎหมายอาญาที่ใช้อยู่บังคับในขณะเกิดการกระทำความผิดและเป็นคุณแก่ผู้กระทำ ความผิดไม่ว่าในทางใด หรือให้ยกเลิกการกระทำความผิดเดิม หรือบัญญัติกรณีที่เป็นความผิด เฉพาะเจาะจงไว้เป็นการเพิ่มเติม ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ แม้จะมีผลบังคับในทางจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชน บางส่วน ก็มีใช้กฎหมายที่ลงโทษแก่บุคคลผู้กระทำความผิดในลักษณะที่เป็นโทษทางอาญา แต่เป็น กฎหมายที่มุ่งหมายให้การกระทำกิจการทางการเมืองโดยพรรคการเมืองโดยคณะกรรมการบริหาร

พรรคการเมือง ดำเนินไปได้อย่างโปร่งใสตามครรลองอันชอบธรรมในระบอบประชาธิปไตย จึงนับได้ว่าประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เป็นมาตรการป้องกันประโยชน์ของประชาชน โดยมีให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองฉวยโอกาสจากกิจการทางการเมือง ก่อความเสียหายแก่ระบอบประชาธิปไตยและประเทศชาติ วิธีการดังกล่าวมิใช่เป็นการเอาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ คำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมือง แม้จะเป็นการลงโทษทางการเมืองที่รุนแรงก็มิใช่การลงโทษทางอาญา แต่เป็นเพียงกลไกในการปรามและป้องกันมิให้ไปก่อความเสียหายจากการกระทำกิจการทางการเมืองขึ้นอีก หากไม่เพิกถอนสิทธิการเลือกตั้ง กรรมการบริหารพรรคการเมืองอาจไปจัดตั้งหรือจดทะเบียนพรรคการเมืองขึ้นมาใหม่ และกระทำผิดอย่างไม่มีทางป้องกันไม่มีที่สิ้นสุดด้วยเหตุดังกล่าว ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงย้อนหลังไปใช้บังคับได้

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จะใช้บังคับแก่ผู้ใด เห็นว่า ตามประกาศดังกล่าวมีข้อความว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำการอันต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น ประกาศดังกล่าว เป็นบทบังคับให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบทั้งหมด ไม่สามารถแยกแยะเป็นรายบุคคลได้เนื่องจากผู้บริหารของนิติบุคคลทุกคนย่อมต้องร่วมกันรับผิดชอบในการกระทำของนิติบุคคลนั้น จะอ้างว่าไม่ได้รู้เห็นหรือไม่ได้ให้ความเห็นชอบมิได้

ประเด็นข้อ ๑๔ การที่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ขณะเกิดเหตุลาออกจากตำแหน่งแล้วก่อนวันที่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ดังกล่าวได้หรือไม่ พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๕ โดยอ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญอาจมีคำสั่งยุบพรรค หลังจากพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคถึงพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๕ อันเป็นผลให้กรรมการ

บริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งหมดพ้นจากตำแหน่งในวันดังกล่าว แต่การกระทำในฐานะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ อันถือว่าเป็นการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคผู้เสียหายที่ ๑ ที่สำเร็จลงแล้ว และเป็นประโยชน์แก่ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องทั้งสามในขณะนั้นร่วมกันทุกคน ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้การกระทำดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงสถานะของคณะกรรมการบริหารของพรรคการเมืองในภายหลัง นอกจากนี้การกระทำของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคล แสดงออกโดยสมาชิกของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่มีตำแหน่งเป็นกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดา หากให้ถือว่าการกระทำอันเป็นการต้องห้ามตามกฎหมายยุติไปในทันที ที่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองพ้นจากตำแหน่งย่อมส่งผลให้กรรมการบริหารของพรรคการเมืองดำเนินกิจการแทนพรรคการเมืองนั้น ๆ อย่างปราศจากความรับผิดชอบ และเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการกระทำอันเป็นการละเมิดข้อห้ามตามกฎหมายได้ต่อไปอย่างไม่มีการสิ้นสุด ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีบทบัญญัติไว้ให้ลงโทษ และป้องกันความเสียหายแก่สังคมโดยรวม ดังนั้นเหตุที่กรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ พ้นจากตำแหน่งย่อมไม่ตัดอำนาจของตุลาการรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้

อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๓ ประกอบมาตรา ๖๖ (๑) (๒) และ (๓) จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยรักไทย ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคพัฒนาชาติไทย ผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้องที่ ๓ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๑ จำนวน ๑๑๑ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ฉบับลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๒ จำนวน ๑๕ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพัฒนาชาติไทย ฉบับลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๘ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ จำนวน ๓ คน ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคแผ่นดินไทย ฉบับลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ มีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องทั้งสาม ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายบุรีรักษ์ มาประณีต

ตุลาการรัฐธรรมนูญ